

ZABRANJENA ISTINA O SREBRENICI PRIRUČNIK ZASNOVAN ISKLJUČIVO NA STRANIM IZVORIMA

ALEKSANDAR PAVIĆ
DRUGO IZDANJE
LEGENDA Čačak 2007.

UVOD

Posle svega izrečenog na temu Srebrenice, mnogima je teško da se snađu. Svrha ovog priručnika je da pomogne u tom snalaženju, prateći u kratkim crtama priču kako se razvijala, kroz strane izveštaje, izjave, analize i komentare - sve do sadašnjeg vremena. Pri tom su korišćeni oni strani izvori koji nisu nekritički progutali „zvaničnu verziju” srebreničkih događanja, koja, kao što će se videti, ne zadovoljava osnovne kriterijume traganja za istinom. A jedina istina koja je dosad utvrđena - ne obazirući se na propagandne tvrdnje - je da je prava istina još uvek obavijena maglom, koja se ipak, malo po malo razvejava.

Ovaj priručnik će pokazati kako i gde je ta magla širena a gde delimično dignuta, pomažući u opipavanju puta ka konačnom poimanju ovog događaja koji, hteli ne hteli, i dan-danas utiče na svakodnevni život u Srbiji i Crnoj Gori, BiH, pa i šire. A, s obzirom da se suđenje za ono što Haško tužilaštvo smatra da se desilo u Srebrenici gromoglasno najavljuje za leto 2006. godine, tim je potreba za sažetim i nepristrasnim podacima o tom događaju još veća. Priča o Srebrenici je, dakle, važna u jednom širokom smislu. Važna je prvo za žrtve i za njihove porodice - i to na celom području istočne Bosne, od 1992-1995. Važna je i za nestale i njihove porodice - s koga god dela ratišta da su nestali. Važna je za one koji su nevino optuženi. Važna je za Srbe jer nas u ovom vremenu direktno politički pogađa, jer se na osnovu „zvanične verzije” o njoj kreira ne samo sadašnja i buduća politika prvenstveno Zapada prema nama, već i politički odnosi na unutrašnjem planu u svim srpskim državama. Važna je i za ostale s ovih prostora koji su zainteresovani da se postave prema svom okruženju na realnim, iskrenim i istinitim osnovama.

Međutim, njena važnost očigledno prevazilazi nacionalne i regionalne granice, i ona se pretvara u suštinsko civilizacijsko pitanje - inače oko nje ne bi bila dignuta kampanja globalnih razmera. I zato se njome ne bi toliko intenzivno bavili i toliki nezavisni zapadni posmatrači, analitičari, intelektualci i diplomate, čija zapažanja će ovde biti predstavljena.

Najvažnija je puna istina o Srebrenici. Ali je u isto vreme važno i sagledati nešto što bi se moglo nazvati maglom koja je dignuta oko cele te priče, koja, kako će se ovde videti, zaklanja tu istinu. A obe strane te medalje simptomi su jedne suštinske promene paradigme u svetu nastalom posle pada Berlinskog zida, i nagoveštavaju jedno zlo vreme, koje je već tu. Da bi mogli da se uhvatimo u koštac sa njime, potrebno ga je što bolje razumeti i baciti što jaču svetlost na njega.

Najgori deo srebreničke priče leži u činjenici da se na tom području skoro neprekidno ginulo od 1992-1995. Za to glavnu odgovornost snose zapadni državници koji su prvo priznali nezavisnost Bosne i Hercegovine pre dogovora njenih konstitutivnih naroda, znajući da će to neminovno dovesti do rata i krvoprolića, a zatim minirali Lisabonski dogovor od februara 1992. poslednju priliku da se narodi BiH ipak dogovore i rat izbegne. Naravno, Zapad ne bi mogao sve to da ostvari da nije imao voljnog lokalnog saveznika, Aliju Izetbegovića, koji je, na pitanje: Da li biste žrtvovali mir za nezavisnu Bosnu? nedvosmisleno, kao iz topa, odgovorio - Da! A jednom kada rat počne, nemoguće je u potpunosti kontrolisati njegov tok, nemoguće predvideti šta će tačno da bude - osim jedne stvari: da će puno nedužnih stradati i da će biti ratnih strahota.

Međutim, čak i kada se stvari otrgnu kontroli, odgovorni državnici i vojskovođe, već suočeni s neminovnošću rata, gledaju da ga okončaju što pre i da svedu žrtve i razaranja na minimum. Šta reći, onda, o, kao što će se videti, namernom korišćenju UN-ovih „zaštićenih zona”, kao što je to bila Srebrenica, kao baza za naoružanu silu koja je terorizovala okolna sela i činila zverstva nad civilima? Šta reći više od onoga što je rekao osnivač Izetbegovićeve SDA stranke u Srebrenici, poslanik u skupštini Federacije BiH, koga su srpske snage zarobile po ulasku u Srebrenicu (a zatim i pustile!), Ibran Mustafić, koji je u jednom intervjuu datom dok je još uvek bio u Srebrenici, poručio onima koji su naređivali napade iz zaštićene zone da povedu svoje porodice i sami dođu u Srebrenicu „da bih mogao da im dam pušku da organizuju napade iz demilitarizovane zone.” (Završetak njegovog odgovora glasi: „Znao sam da su takvi sramni, sračunati potezi vodili moj narod u katastrofu. Naredbe su došle iz Sarajeva i Kaknja.”) *1

Dakle, svesno izazivanje odmazde u već krvavom ratu predstavlja vrhunac odgovornosti za žrtve koje uslede, a tu odgovornost snose Izetbegović i svi koji su u tom njegovom ciničnom poduhvatu, ravnim žrtvovanju civila u ulici Vase Miskina i na pijaci u Markalama, saučestvovali. A to, naravno, nisu samo lokalni akteri.

Međutim, ne treba se zadovoljavati ni tim razlozima za ono što se eventualno dogodilo - ili nije - u Srebrenici u julu 1995. godine. Naprotiv, „podići će se lestvica” na najviši mogući nivo i nemilosrdno će se izbegavati posezanje za bilo kakvim eventualnim „opravdanjima” za ono što se eventualno desilo. U tu svrhu, biće čak korišćena jedna već viđena propagandistička metoda primenjena tokom ratova na tlu bivše Jugoslavije 1990-ih godina - izvlačenje događaja iz njihovog konteksta. Ovoga puta, međutim, cilj nije iskrivljavanje istine već nastojanje da se maksimalno izoštri pogled na samom događaju.

Ova metodologija se koristi iz tri razloga:

1) kao što je već rečeno, radi postavljanja najstrožijih mogućih standarda ispitivanja, ne ulazeći u „razloge” za ono što se eventualno u Srebrenici desilo, ma koliko se oni činili „opravdanim” ;

2) jer navođenje nekih „opravdanih razloga” -čak iako je reč o pokoljima koje su muslimanske snage pravile po okolnim srpskim selima tokom prethodne tri godine, ili neprestanim oružanim provokacijama iz „zaštićene zone”, koje su vezivale srpske snage za taj deo fronta - praktično znači da prihvatamo „zvaničnu verziju” i da nam je jedina namera da „opravdamo” upravo ono što ona tvrdi;i

3) jer ljudi s ovih prostora treba da se oslobode nametnute navike da treba bilo kom spoljašnjem činiocu da se pravdaju za bilo šta što se na ovim prostorima dešavalo ili se dešava, na šta ih upućuje trenutni mit o nekakvoj „međunarodnoj zajednici” (tj. trenutno najmoćnijim zapadnim državama) koja se dobronamerno i velikodušno interesuje za sve šta se dešava bilo gde u svetu, dok za svoje postupke ne odgovara nikome. Gde god da je bilo nepravde na ovim prostorima, to njihovi žitelji treba među sobom da rasprave i raščiste, uz pomoć istine. A, kao što će se videti, uloženo je dosta napora da se ta istina zamagli i izobličiti, što predstavlja, na kraju, ne samo nepravdu prema onima koji su nevino optuženi, nego i prema mrtvima, sa čijim se sudbinama i razlozima večnog pokoja trguje i manipuliše i dan-danas, u ime nekih „viših”, naizgled „humanih” ciljeva.

NEŠTO O IZVORIMA

Postoji znatan broj hrabrih, uglednih ne-Srba koji su stali ne u odbranu Srba kao takvih, već u odbranu istine u doba Globalne Velike Laži, kao i u odbranu stvarnih žrtava u Srebrenici i njenoj okolini.

Jedan takav je Džered Izrael (Jared Israel), koji godinama vodi američki sajt „Carevo novo ruho” (The Emperor’s New Clothes – www.tens.net) - posvećen razobličavanju ratnih laži na prostorima bivše Jugoslavije, kao i nekih drugih laži na nekim drugim mestima, i koji je među prvima počeo sa sakupljanjem i pisanjem kritičkih članaka i studija o onome što se stvarno desilo - ili nije desilo - u Srebrenici, kao i s analizom besmislica ratne propagande.

Druga je grupa okupljena oko tzv. Srebreničke istraživačke grupe (Srebrenica Research Group - videti njihov opsežni izveštaj o Srebrenici, najavljen na konferenciji za štampu 12. jula 2005. u Njujorku, na <http://www.srebrenica-report.com/>), sačinjene od profesora univerziteta, novinara, analitičara i bivših diplomata i oficira, većinom sa anglo-saksonskog govornog područja, koja je jula 2005. objavila delimičan izveštaj o tome šta se stvarno dešavalo u Srebrenici - i to tokom celog rata, a ne samo u vremenu na koje isključivo žele da nas usredsrede tvorci „zvanične verzije” .

Treći su razni pojedinci koje jednostavno interesuje istina, bez obzira gde se dogodila i kome. Navodi u ovoj kompilaciji potiču od svih njih. Hvala im svima što postoje i što su toliko uporni u traganju za istinom.

Na kraju treba reći i ovo - ne koriste se strani izvori zato što reč stranaca sama po sebi ima veću težinu (mada za mnoge pripadnike tzv. balkanskih elita ona ne samo da ima veću težinu već je maltene i zakon), već 1) zato što i sama „zvanična verzija” ima svoje ishodište u inostranstvu, tj. u određenim zapadnim krugovima; 2) da bi se sveli na najmanju moguću meru prigovori o bilo kakvoj „pristrasnosti” koji bi mogli da odvuku pažnju od same potrage za istinom (a treba istaknuti i to da, u globalu, nismo dužni polagati račune za „pristrasnost” onima koji su i sami pristrasni); i 3) da bi se pokazalo onima koji su najglasniji zagovornici apsolutnog prihvatanja svih „zapadnih vrednosti” a koji su, ujedno, i najveći zagovornici prihvatanja svih „zvaničnih verzija” zapadnog establišmenta - i to ne samo ove o Srebrenici da, za razliku od novog jednonumlja kojeg bi na ovim prostorima želeli da uspostave, na stvarnom Zapadu, koji je nešto drugačiji od onoga kojeg nam oni serviraju - uprkos sve češćim napadima na nju - još uvek nije ugašena kultura kritičkog mišljenja - čak i o stvarima koje direktno ne dotiču učesnike

debate, kao što je slučaj s ratovima na ovom prostoru, i kao što je slučaj sa samom Srebrenicom.

OPŠTI POGLEDI NA SREBRENIČKA ZBIVANJA

Zvanična verzija” bilo kakvog pomena Srebrenice, gradića u bosanskom Podrinju za koji se sada zna gotovo u celom svetu, otprilike glasi ovako: zli srpski agresori, zapenušani u svojoj borbi za „Veliku Srbiju”, upali su u 11. juna 1995. godine u „nezaštićenu” Srebrenicu, jednu od demilitarizovanih „zaštićenih zona” koje je UN stvorio u BiH i, odvojivši muškarce od žena i dece, počinili „genocid” nad „oko 7#8.000 muslimanskih muškaraca”, što predstavlja ne samo najveći zločin počinjen u građanskom ratu na tlu bivše Jugoslavije tokom 1990-ih, već i „najveći zločin u Evropi od Drugog svetskog rata”, i zatim učinili sve da to zlodelo prikriju, a da je „dobri” Zapad na kraju bio primoran da vojno interveniše i donese mir balkanskim divljacima, od kojih su najdivljiji Srbi, koji su krivi sa apsolutno sve što se desilo na prostoru bivše Jugoslavije od 1990. na ovamo - a možda i od ranije, zbog čega ih treba držati pod stalnim pritiskom, kontrolom i nadzorom. To je „zvanična verzija”. Da vidimo, međutim, šta kažu neki drugi glasovi.

Edvard Herman, profesor na jednom od najboljih svetskih univerziteta, američkom Univerzitetu Pensilvanije, i vođa Srebreničke istraživačke grupe, u zaključku članka „Politika srebreničkog masakra” ovako vidi „zvaničnu verziju”:

„'Srebrenički masakr' predstavlja najveći trijumf propagande u balkanskim ratovima. Neke druge tvrdnje i otvorene laži odigrale su svoju ulogu u balkanskim sukobima ali, dok su neke dale svoj skroman doprinos propagandnom repertoaru uprkos tome što su kasnije pobijene (Račak, Markale, srpsko odbijanje da se potpiše sporazum u Rambujeu, 250.000 poginulih Bosanaca, cilj stvaranja Velike Srbije kao motorne snage koja je pokretala balkanske ratove), srebrenički masakr ostaje nedostižan u svojoj simboličkoj moći. To je simbol srpskog zla i muslimanskog statusa žrtve, kao i pravednosti zapadnog rasturanja Jugoslavije i intervencije na više nivoa, uključujući i bombardovanje i kolonijalnu okupaciju Bosne i Hercegovine i Kosova.

Međutim, veza između ovog trijumfa propagande i istine i pravde je nepostojeća. Nepovezanost s istinom simbolizovana je činjenicom da je izvorna procena od 8.000, uključujući i 5.000 „nestalih” (po prvim

izveštajima sa terena, kao i Međunarodnog crvenog krsta) koji su napustili Srebrenicu u pravcu teritorije pod kontrolom bosanskih muslimana, zadržana čak i pošto je ubrzo utvrđeno da ih je nekoliko hiljada stiglo do odredišta, dok je dodatnih nekoliko hiljada poginulo u borbama. *2

Stela Džatras, američki kolumnista i supruga američkog pukovnika i diplomate u penziji, u svom članku „'Srebrenica' - šifra za ućutkivanje kritičara američke politike na Balkanu” za poznati američki libertarijanski i antiratni sajt, www.antivar.com, ovako karakteriše svrhu kampanje laži o Srebrenici:

„Srebrenica jednako je holokaust. Srebrenica jednako je genocid. Srebrenica jednako je etničko čišćenje. I, pošto se sada diskredituju tvrdnje o masovnim grobnicama i genocidu na Kosovu, postoji li bolji način da se nastavi s demonizacijom Srba nego da se američki narod podseća na Srebrenicu? Jer ima još nezavršenog posla u rasparčavanju Jugoslavije, putem amputacije Crne Gore, Sandžaka i Vojvodine. Zver Novog svetskog poretka neće biti zadovoljna dok ne napuni želudac, a to zahteva da američki narod prihvati sledeću intervenciju NATO pakta na Balkanu; međutim američki narod mora ponovo da bude pripremljen da prihvati dodatne vojne akcije, kao što je prihvatio 78 dana bacanja bombi na jedan nedužan narod. Oni moraju da budu istrenirani da ponovo zaključe: 'Srbi su to i zaslužili!' *3

U detaljnoj analizi srebreničkog fenomena za britanski Internet sajt „Spajkd” pod naslovom „Kako je Srebrenica postala 'poučna priča?’”, Tara Mekormak, postdiplomac na Vestminsterskom univerzitetu u Londonu, konstatuje:

„Od Kosova 1999. do Konga 2005. Srebrenica se ističe kao konačni dokaz da je Zapad moralno obavezan da vojno interveniše u konfliktnim situacijama. Džek Strou (Jack Straw, britanski ministar spoljnih poslova, prim. ur.) je branio zapadnu intervenciju u Makedoniji 2001. koristeći Srebrenicu kao primer šta se dešava kada se Zapad ustručava da interveniše. Liberalni komentator Dejvid Aronovič (David Aronovish) je upotrebio isti argument da bi opravdao svoju podršku vojnoj akciji u Iraku. Govoreći o ubistvu 60 kongoanskih vojnika od strane vojnika UN, general UN Patrik Kamert (Patrick Cammaert) je iznosio argumente u korist snažne vojne intervencije, zbog 'lekcija iz Srebrenice, Somalije i Ruande'. *4

Australijski analitičar Gali Hasan, u članku „Sećajući se Srebrenice, razmišljajući o Faludži”, objavljenom za Internet sajt kanadskog centra za istraživanje globalizacije „Global riserč”, poredi zapadne laži o Srebrenici

sa stvarnim masakrom koji su američke snage tokom 2004. godine počinile u Faludži u Iraku i piše:

„Srebrenički 'masakr' bio je samo propagandna pobjeda u ratu koji SAD-NATO vode protiv Jugoslavije.

Posle toga su SAD-NATO iskoristile 'masakr' da interveniše na strani vođa bosanskih muslimana u ratu protiv srpskih snaga a sve u funkciji sopstvenih imperijalnih interesa. Cilj je bio razbijanje Jugoslavije i kolonizacija Bosne i Kosova. Verodostojne informacije iz američkih i zapadnih izvora pokazuju da je brojka od navodno najmanje '8.000 muslimana' pobijenih od strane srpskih snaga naduvana kako bi SAD-NATO imale 'humanitarni' izgovor da demonizuju Srbe i obezbede podršku javnog mnjenja za vojnu intervenciju u regionu.*5

Da sada bliže pogledamo upravo te verodostojne informacije iz zapadnih izvora koje pominje prethodni autor.

O SAMOJ PRIRODI TZV. ZAŠTIĆENIH ZONA UN

Iako ćemo se, kako je rečeno na početku, usredsrediti na ono šta se desilo u Srebrenici sredinom jula 1995. razumevanje tih samih događaja nije moguće bez sagledavanja celokupne slike koja je vladala na terenu u to vreme. Znači, ako se radilo o „brutalnom” ulasku u tzv. zaštićenu zonu UN, mora se sagledati i šta je zapravo ta „zaštićena zona” stvarno i bila.

Po najmerodavnijim svedočenjima, „zaštićene zone” UN, kakva je bila i Srebrenica, bile su samo još jedan vid ratnog lukavstva, sve samo ne „bezbedne” - osim za oružane snage bosanskih muslimana. Evo šta o njima kažu najviši zvaničnici samih UN:

Generalni sekretar UN, u svom izveštaju od 30. maja 1995. navodi: „Poslednjih meseci, snage (bosanske) Vlade su bitno povisile nivo vojnih aktivnosti u većini zaštićenih zona i njihovoj okolini, a mnoge od njih, uključujući Sarajevo, Tuzlu i Bihać, uključene su u šire vojne kampanje Vlade... Vlada takođe drži znatan broj vojnika u Srebrenici (što u ovom slučaju predstavlja kršenje dogovora o demilitarizaciji)... *6

Jasuši Akaši, bivši šef misije UN u BiH, u članku za Vašington tajms od 1. novembra 1995. svedoči:

„Činjenica je da su snage bosanske Vlade koristile 'zaštićene zone' ne samo u Srebrenici već i u Sarajevu, Tuzli, Bihaću i Goraždu za obuku, oporavak i ponovno snabdevanje svojih vojnika.*7

Pogledajmo i deo izveštaja kojeg je Holandski institut za ratnu

dokumentaciju objavio u aprilu 2002. a koji je zasnovan na svedočenjima pripadnika Holandskog bataljona („Duchbar”) koji su se nalazili u srebreničkoj „zaštićenoj zoni” kao pripadnici UNPROFOR u vreme njenog pada u julu 1995. (objavljivanje ovog izveštaja, osim što je otkrilo i američku ulogu u snabdevanju ekstremnih muslimanskih snaga u BiH, dovelo je, između ostalog, i do pada holandske Vlade):

„Navodna demilitarizacija enklave bila je praktično mrtvo slovo na papiru. Bosanska vojska (ABiH) je vodila svesnu strategiju ograničenih vojnih napada radi vezivanja relativno velikog dela armije bosanskih Srba (VRS), sa ciljem da se spreči njeno premeštanje u punoj snazi u glavnu zonu ratnih dejstava oko Sarajeva. Ovo se takođe radilo iz srebreničke enklave. Snage ABiH nisu se uzdržavale od kršenja svih pravila u okršajima s VRS. Izazivali bi vatru od strane bosanskih Srba a zatim se povlačili pod zaštitu jedinice Holandskog bataljona, koja bi time rizikovala da bude uhvaćena između dve vatre. *8

Evo i jednog novinarskog osvrt na ovu temu, izvoda iz analitičkog članka Kristofera Džejmsa, pod naslovom „Genocid ili propaganda?”, iz britanskog „Morning star” od 11. jula 2005. godine:

„Uistinu, veoma mali deo Srebrenice, onaj središnji, je bio demilitarizovan, što je muslimanskim borcima davalo određene ruke da operišu iz prigradskih i drugih obližnjih zona, iz kojih su organizovali ubilačke napade na okolna srpska sela.

Snage zloglasnog muslimanskog komandanta Namera Orića izazvale su masovno krvoproliće između 1992-95. iz svog uporišta u Srebrenici, masakrirajući najmanje 1.300 srpskih civila i ranjavajući njih nekoliko hiljada.*9

I, na kraju, nešto mnogo više od analitičke konstatacije - ono što bi se u sudu nazvalo „korpus delikti”, iz izveštaja Vašington posta napravljenog u samoj Srebrenici, od 16. februara 1994. - u vreme kada je Srebrenica navodno bila „demilitarizovana”, kao „zaštićena, zona” UN:

„Ratni trofeji Namera Orića nisu okačeni o zid njegovog udobnog stana. Oni su na video-kasetama: spaljene srpske kuće i bezglavi srpski muškarci, sa njihovim patetično zgrčenim telima.

'Morali smo da upotrebimo hladno oružje te noći,' objašnjava Orić dok se scene mrtvih muškaraca iskasapljenih noževima smenjuju na njegovom Soni televizoru... Izležavajući se na udobnom kauču, obučen od glave do pete u maskirnu uniformu, sa grbom Armije SAD ponosno prišivenim preko srca... komandant Orić je najžešći momak u ovom muslimanskom gradu tj. Srebrenici, koju je Savet bezbednosti UN

proglasio zaštićenom 'bezbednom zonom'.*10

Toliko o „zaštićenim zonama” UN, koje očigledno i jesu bile bezbedne - ali samo za pripadnike vojske BiH. Dakle, jedinice Vojske Republike Srpske su u okolini Srebrenice u julu 1995. bile suočene s jednim dobro naoružanim uporištem muslimanske Armije BiH, s prekaljenim borcima koji nisu bili razoružani od strane UN, iako je dogovor o tzv. zaštićenim zonama upravo to nalagao.

ULAZAK U SREBRENICU - NELOGIČNOSTI SA VOJNOG STANOVIŠTA

Jedna od mnogih nelogičnosti u „zvaničnoj verziji” srebreničkih događaja leži u činjenici da je muslimanska vojska u Srebrenici bila ne samo dobro naoružana već i superiorna u odnosu na srpske snage u okruženju, tj. više nego sposobna da se zaštiti - da je to želela. U svom članku za potrebe Srebreničke istraživačke grupe, „Igra brojki” iz jula 2005. novinar Bi-Bi-Si-ja i član grupe Džonatan Ruper najpre analizira stanje muslimanskih snaga:

„Po svim svedočenjima, bilo je najmanje 5.000 naoružanih vojnika Armije BiH u Srebrenici - a verovatno i mnogo više. Po tvrdnjama snaga UN koje su se nalazile u samoj zaštićenoj zoni, Armija BiH u Srebrenici bila je dobro naoružana - štaviše, pripadnici Holandskog bataljona zabeležili su priliv najmodernijeg naoružanja i komunikacione opreme u Srebrenicu tokom 1995. Takođe, branioči grada bili su ukopani u odlično utvrđene položaje. U svetlu svega ovoga, bilo je veliko iznenađenje kada su čini se vrlo malobrojne snage Vojske bosanskih Srba zauzele gradić gotovo bez otpora a zatim navodno savladale i pobile neuporedivo nadmoćne snage sastavljene od dobro naoružanih ljudi tokom narednih dana.” *11

Da su se dobro naoružane snage bosanskih muslimana nenadano povukle iz Srebrenice potvrđuje i deo već pomenutog izveštaja Holandskog instituta za ratnu dokumentaciju:

„Gledajući unazad, nema indicija da je povećana aktivnost VRS u istočnoj Bosni početkom jula 1995. bila usmerena na bilo šta drugo osim na neutralisanje srebreničke zaštićene zone i presecanje glavnog puta prema Žepi. Plan kampanje je sačinjen 2. jula. Napad je započeo 6. jula. Bio je toliko uspešan i naišao je na toliko malo otpora da je uveče 9. jula odlučeno da se ide dalje i vidi da li je moguće zauzeti celu enklavu. *12

(Ovde takođe treba obratiti pažnju i na činjenicu da Holandani

priznaju da „nema indicija” da je cilj cele operacije bio išta drugo do „suzbijanje srebreničke zaštićene zone”, koju su već i sami Holandani okarakterisali kao sve samo ne „demilitarizovanu”. Ovo je važno iz razloga što negira dokaze o postojanju bilo kakvog sračunatog „genocidnog plana” od strane bosanskih Srba.)

Osvrćući se zatim na brojčano stanje srpskih snaga, Ruper citira izveštaj Majkla Evansa, dugogodišnjeg, visoko cenjenog vojnog dopisnika londonskog Tajmsa, u članku za isti list, od 14. jula 1995. godine:

„Postoje izveštaji da je do 1500 Srba učestvovalo u napadu na Srebrenicu, ali su obaveštajni izvori ocenili da je glavni napad izvelo oko 200 ljudi, sa pet tenkova. 'Bila je to operacija prilično niskog nivoa, ali iz nekog nerazumljivog razloga, vojnici Vlade BiH nisu pružili preveliki otpor,' rekao je jedan izvor. “13

Pišući za jedan od najuglednijih svetskih listova u oblasti odbrane i bezbednosti, britanski „Džejns difens”, vojni analitičar Tim Rippli prenosi da su pre njenog pada holandske snage:

„...videle bosanske snage koje su bežale iz Srebrenice kako prolaze pored njihovih posmatračkih punktova naoružani najnovijim protivtenkovskim naoružanjem. Ovi i drugi slični izveštaji uneli su sumnje među UN-ovim oficirima i međunarodnim novinarima. *14

Portugalski oficir Karlos Martins Branko bio je jedan od glavnih UN-ovih posmatrača na terenu u Srebrenici tokom jula 1995. Kasnije je predavao na Institutu Evropskog univerziteta u Italiji. Branko je 4. marta 1998. preneo svoje viđenje srebreničkih događaja na jednom Internet sajtu pri Državnom Univerzitetu Njujorka u Bafalu, što je ubrzo preuzeto od strane drugih sajtova, poput Carevog novog odela, tako da sada čini nezaobilazno štivo za sve Internet istraživače prave istine o Srebrenici. Govoreći o prividnim vojnim nelogičnostima vezanim za pad Srebrenice, on piše:

„...muslimanske snage nisu čak ni pokušale da iskoriste svoju prednost u teškoj artiljeriji koja je bila pod kontrolom snaga Ujedinjenih nacija, iako su u to vreme imale sve razloge za to...

Nedostatak vojnog odgovora je u jasnoj suprotnosti s ofanzivnim stavom koji je karakterisao snage odbrane u ranijim opsadnim situacijama, kada bi one obično izvele žestoke napade na srpska sela u okolini enklave, izazivajući velike žrtve među srpskim civilima.

Međutim, u ovoj situaciji, s obzirom na medijsku pažnju koncentrisanu na ovaj prostor, vojnička odbrana enklave bi razotkrila stvarno stanje u zonama bezbednosti i pokazala da te zone nikad nisu ni

bile stvarno demilitarizovane, kako se tvrdilo, već su bile utočište za dobro naoružane vojne jedinice. Vojni otpor bi doveo u opasnost sliku 'žrtve' koja je tako pažljivo građena, i za koju su muslimani smatrali da je neophodno da se održi. *15

Na kraju, najjednostavniji odgovor na „čudno” ponašanje brojčano i oružano superiornih snaga bosanskih muslimana u Srebrenici daje ne zapadni, već „insajderski”, muslimanski izvor - već pomenuti Ibran Mustafić. Odgovori koje je on dao u intervjuu sarajevskoj „Slobodnoj Bosni” od 14. jula 1996. govore sami za sebe:

„Ko su ljudi koje optužujete i ljudi kojima ne verujete?

- Scenario za izdaju Srebrenice je svesno pripremljen. Nažalost, u taj posao su umešani bosansko Predsedništvo i komanda Armije...

Koje su bile posledice napada organizovanih iz demilitarizovane zone za žitelje Srebrenice?

- To je bilo svesno davanje povoda srpskim snagama da napadnu demilitarizovanu zonu.

Ko u Srebrenici je prihvatio izvršenje ovih naredbi?

- Iste ličnosti koje su, u leto 1995. napustile Srebrenicu bez ogrebotine... Dobro je poznato da je ta ekipa uspela da se izvuče i sa sobom povede, osim staraca, decu i konje... *16

Ukratko rečeno, proizilazi da je deo muslimanskih snaga izveo klasičnu „nameštajku”, i to na račun sopstvenog civilnog stanovništva. Evo šta kaže Izveštaj Generalnog sekretara UN pod naslovom „Pad Srebrenice”, od 15. novembra 1999. godine:

„Neki preživeli članovi srebreničke delegacije izjavili su da je predsednik Izetbegović takođe rekao da je saznao da je NATO intervencija u Bosni i Hercegovini moguća, ali da bi mogla da se desi jedino kada bi Srbi upali u Srebrenicu i ubili bar 5.000 ljudi. Predsednik Izetbegović je kategorički demantovao da je tako nešto rekao. *17

Pomenuti izveštaj se odnosi na intervju dat sarajevskim „Danima” 22. juna 1998. od strane bivšeg šefa policije u Srebrenici, Hakije Meholfića, u kojem on citira Izetbegovićeve reči delegaciji iz Srebrenice:

„Znate, meni je Klinton nudio u aprilu '93. godine (nakon pada Cerske i Konjević Polja, prim. a.) da četničke snage uđu u Srebrenicu, izvrše pokolj pet hiljada muslimana i tad će biti vojna intervencija. ' *18

A što se tiče vrednosti Izetbegovićevog demantija, koji izveštaj Generalnog sekretara UN navodi, Meholfić kaže:

„Naša delegacija je bila sastavljena od devet ljudi, jedan je među nama bio iz Bratunca i nažalost jedini on nije živ, a svi ostali iz delegacije

su živi i to mogu potvrditi. *19

A što se tiče vrednosti bilo čega što je Izetbegović izgovorio tokom rata, o tome možda najbolje svedoči njemu prijateljski nastrojen, a nama dobro poznati i nešto manje „prijateljski” nastrojeni Bernar Kušner, kome se, kako prenosi u svojoj nedavno objavljenoj autobiografiji „Ratnici mira”, Izetbegović na samrtni ispovedio:

„Nije bilo nikakvih logora smrti, koliko god da su ta mesta bila užasna... Mislio sam da će moji navodi izazvati bombardovanje [protiv Srba]. *20

Znači, do zuba naoružane muslimanske snage, koje su tokom prethodnog vremena upotrebljavale tzv. zaštićenu zonu u Srebrenici za bazu iz koje su napadale okolna srpska sela i činile svirepe pokolje nad civilima, odjednom rešavaju da se povuku pred relativno malobrojnim srpskim snagama, napuštajući utočište koje je lako moglo da se brani, i koje je UN uzeo pod svoje „pokroviteljstvo”. Kako objasniti takvu „velikodušnost” - osim u svetlu potrebe da se od „pada” Srebrenice najzad napravi povod za stranu intervenciju, s unapred određenim „minimalnim” brojem „žrtava” neophodnim da se stvar opravda - a usput i skrene pažnja s istinskog zločina etničkog čišćenja Republike Srpske Krajine koji je predstojao, a koji je, međutim, spadao među „zvanično odobrene” vojne akcije.

PRVA SVEDOČANSTVA O TOME ŠTA SE DESILO

Pre nego što vidimo kakva su prva zapadna svedočanstva o onome šta se desilo u Srebrenici nakon njenog pada preneli zapadni izvori, da steknemo i mali uvid u to kako je, za potrebe uspešne predstave, deo muslimanskih snaga iz Srebrenice postupao sa sopstvenim narodom, u tradiciji ulice Vase Miskina i Markala 1 i 2. Opet citiramo Ibrana Mustafića, čije je svedočenje krajnje indikativno:

„- ...Kada je kolona koja je pokušavala da se izvuče iz Srebrenice presečena napola, ekipa privilegovanih, koju sam ranije pomenuo i koja je imala dozvolu da napusti enklavu, jednostavno je nastavila dalje, pri tom bacajući letke iza sebe...

Ko je bacao letke i šta je na njima pisalo?

- Ostavili su iza sebe znakove na kojima je pisalo da je teren miniran da bi što je više moguće zbunili narod koji ih je pratio. Razgovarao sam sa puno ljudi koji su izašli iz Srebrenice bez povreda i koji nisu pripadali toj

ekipi; kada su mi ispričali šta se usput dešavalo, razbesneo sam se...*21'

Mustafićeve navode o pometnji među narodom koji se povlačio iz Srebrenice, međusobnim sukobima i lutanju po minskim poljima potvrđuju i dva zapadna izvora. Tako Džonatan Ruper prenosi:

„I holandski mirovni kontigent (tzv. 'Dutchbat') u Srebrenici, i obaveštajni oficiri britanskih specijalnih jedinica 'SAS', koji su se nalazili u gradu kada je pao, bili su svedoci ogorčenih borbi između samih muslimana u Srebrenici kratko vreme pre nego što su Srbi ušli u grad. Svedočanstva sugerišu da ih je možda oko 100 poginulo, i da su njihova tela ostavljena tamo gde su pala. Takođe postoje izveštaji da je znatan broj muslimana poginuo prelazeći minska polja koja je njihova strana postavila.*22

U svojoj knjizi „Krstaški pohod budala: Jugoslavija, NATO i zapadne zablude”, iz 2002. godine, novinar i autor Dajana Džonston opisuje haos koji je vladao u Srebrenici u to vreme:

„Neki su hteli da se predaju, ali je većina odlučila da se probije kroz srpske linije i da pobegne. Po svim svedočenjima, ovaj haos se dodatno umnožio prilikom dugog povlačenja. Dešavali su se ludački prizori, u kojima su zbunjeni vojnici upadali u srpske zasede, poneki put uzvraćajući vatru, ponekad pucajući jedni u druge ili čak izvršavajući samoubistva.*23

Međutim, pre nego što se prašina i slegla, buka o počinjenom „masakru” već je počela da zaglušuje sve napore da se utvrdi šta se stvarno desilo. Na sreću, neki glasovi se nisu bavili propagandom, već činjenicama.

Jedan od prvih zapadnih izveštaja sa terena stiže od holandskog kapetana Shutena, jedinog oficira UN u Bratuncu u vreme navodnog masakra, koji je holandskom listu „Het parol”, 27. jula 1995. posvedočio sledeće, osvrćući se na već započetu medijsku kampanju, kojoj, za razliku od njega, nisu bili potrebni nikakvi „dokazi”:

„Svi papagajski ponavljaju reči drugih, ali niko ne pokazuje čvrste dokaze. Primećujem da u Holandiji ljudi žele da po svaku cenu dokažu da je genocid počinjen... Ako je bilo egzekucija, Srbi su ih onda prokletu dobro sakrili. Zato ja ništa od toga ne verujem. Dan posle pada Srebrenice, 13. jula, stigao sam u Bratunac i tamo ostao osam dana. Mogao sam da idem kud god sam hteo. Imao sam svu pomoć na raspolaganju; nigde me nisu zaustavljali... *24

Ruper prenosi da je i drugima dat otvoren pristup odmah posle pada Srebrenice:

„...nekih 30 stranih novinara je posetilo oblast Srebrenice ubrzo posle njenog pada. Nijedan nije objavio bilo kakvu potvrdu optužbi o masovnim ubijanjima, a jedan od njih, Žak Merlino iz francuske televizije Antena 2 (Jacques Merlino Antenne 2), izvestio je da nije pronašao ništa.*25

UN su ubrzo počele da ispituju i izbegle iz Srebrenice, koji su bili smešteni u okolini Tuzle, o eventualnim kršenjima ljudskih prava. S tim u vezi, Tim Bučer iz londonskog Dejli telegrafa od 24. jula 1995. piše:

„Nakon pet dana intervjuisanja, glavni istražitelj Ujedinjenih nacija po pitanju navodnih kršenja ljudskih prava za vreme pada Srebrenice nije našao nijedno svedočenje o zločinima iz prve ruke.

Visoki komesar UN za ljudska prava, g. Henri Vilend (Henry Wieland) izjavio je juče: '... nismo našli nikoga ko je svojim očima video neki zločin.'

...G. Vilend je stigao u Tuzlu, bosanski grad u koji su odvedene Gotovo sve izbeglice iz Srebrenice, zajedno s timom istraživača radi skupljanja dokaza o kršenju ljudskih prava... On je rekao da je njegov tim razgovarao s velikim brojem muslimana u glavnom izbegličkom kampu na tuzlanskom aerodromu i u drugim sabirnim centrima ali da nijedan neposredni svedok nije nađen...*26

Naslov i izvod iz izveštaja Pol Kvin Džadža za američki „Boston gloub” od 27. jula 1995. ovo potvrđuje:

„[Naslov] 'Navodi o zločinima još uvek nepotvrđeni; američko vojno izviđanje otkriva malo toga'

Klintonova administracija još uvek nije došla do nezavisnih potvrda o zločinima u Srebrenici, ali ne sumnja da su se oni ipak desili...*27

Dakle, neposredni svedoci se ne mogu naći, iako su tada utisci bili najsvežiji, a traume najočiglednije. Međutim, ono što je, osim nedostatka dokaza zanimljivo je poslednji pasus iz prethodnog izveštaja - jer on pokazuje da je, uprkos tome, Klintonova administracija „presudu” već donela, >,ne sumnjajući” da su se zločini, ipak, desili! I tu uopšte nije bilo bitno što se čak i u najvišim nivoima Stejt departmenta znalo da dokaza jednostavno - nema. Naime, Ruper navodi poverljivu elektronsku poštu koja mu je data na uvid:

„Jedan bivši zvaničnik američkog Stejt departmenta koji je zadržao bliske veze s bivšim kolegama na vrlo visokim nivoima napisao je tokom 1997. da mu je rečeno da Odsek za južno-centralnu Evropu Obaveštajnog biroa Stejt departmenta 'nije video ništa, ponavljam ništa, što bi potvrdilo navode iz štampe.' On je dodao da je osoba koja mu je ovo prenela imala pristup najpoverljivijim informacijama i da bi 'morala da zna' (naglasci u

originalu - prim. prev.) za postojanje bilo kakve vrste te informacije.*28

Razmišljajući logično, „nedostatak sumnje” od strane Klintonove administracije da se „zločin ipak desio” pre nalaženja bilo kakvog dokaza o njemu može da znači samo jedno: da se za „zločin” znalo unapred. Dakle, ili je Klintonova administracija bila u dosluhu s organizatorima „zločina” pa je znala da se on desio pre svih drugih, ili je unapred znala „scenario” po kojem će teza „počinjenog zločina” biti razrađena. Trećeg nema. Potvrdu ovakvom razmišljanju dao je već pomenuti Hakija Meholjić u jednoj izjavi za štampu povodom dolaska sada već bivšeg predsednika Klintona na otvaranje spomenika srebreničkim žrtvama u leto 2003. izjavivši da se „zločinac uvek vraća na mesto zločina”.

Vraćajući se toku dešavanja iz tog doba, paralelno s „presudom” izrečenom od strane Klintonove administracije dignuta je već krajem jula 1995. i optužnica Haškog tribunala protiv Radovana Karadžića i Ratka Mladića - da ponovimo: bez ikakvih dokaza. Suprotno svim pravilima pravnog postupka i pravde uopšte, „lov za dokazima” će uslediti tek naknadno. Ali, postignuto je ono što se htelo. Po rečima Ričarda Holbruka, jednog od arhitekata Klintonove balkanske politike, u izjavi za Bi-Bi-Si:

„Shvatio sam da je Tribunal za ratne zločine vrlo dragoceno oruđe. Upotrebili smo ga da bi isključili dva najtraženija ratna zločinca u Evropi iz Dejtonskog procesa i upotrebili smo ga da opravdamo sve što je usledilo.*29

Hvala Holbruku na otvorenosti, koja mu, mora se priznati, nikada nije manjkala. Dejtonski pregovori su već bili spremni za jesen, a „dva najtraženija ratna zločinca” (znači, nema više govora o tome da su oni samo osumnjičeni, nego su već i proglašeni krivim) već su imala „presudu” izrečenu protiv sebe - i to pre nalaženja dokaza, a o suđenju da i ne govorimo. Ko pogodniji od Holbruka da pokaže da je Haški tribunal tu samo da bi „ozakonio” ono što je već politički odlučeno?

Na kraju, skoro kao fusnotu, pomenimo i to da je početkom 2005. godine, imajući, dakle čitavu deceniju na raspolaganju da nađe bar nekog svedoka, dr Dik Shunurd iz holandskog Instituta za ratnu dokumentaciju morao da izjavi:

„Bilo je nemoguće tokom naših istraživanja u Bosni da nađemo bilo koga ko je bio svedok masovnih ubistava ili ko bi govorio o sudbini nestalih muškaraca. *30

Što, međutim, nije u međuvremenu sprečilo medije i Haški tribunal da „rade svoj posao”.

Ko ima oči da vidi, videće. Neko će videti istinu. A neki će videti čak

i „nestale” - i to kao »žrtve”. Sve zavisi od motiva.

TRAGOM PRAVE SUDBINE „NESTALIH” IZ SREBRENICE

Ovde vredi iznova podvući činjenicu da ne postoje materijalni dokazi za tvrdnju o „7-8.000” ubijenih muslimana, već da je ta proizvoljno utvrđena (ili, po Aliji Izetbegoviću, naručena od strane Klinton) cifra dobrim delom proizišla iz nagađanja (stvarnih ili izmišljenih) o „nestalima” iz Srebrenice. Tara Mekormak

„...cifra od 8.000 nije dokazana, već je procena napravljena na osnovu raznih spiskova nestalih. Dosad je Haški tribunal identifikovao 2.032 tela od 5.000 koja su iskopana. I, dok neka tela nose oznake žrtava ubistva, rane na mnogim telima ukazuju na smrt u ratnim dejstvima. Štaviše, s obzirom da je cela oblast bila poprište žestokih borbi od 1992. godine, za očekivati je da je bilo mnoštvo žrtava na obe strane i da su mnogi sahranjeni tamo gde su i pali.*31

A treba ponoviti i to da je bilo i međumuslimanskih borbi pre i prilikom povlačenja iz Srebrenice, u kojima, po zapadnim svedočenjima, nije bilo manje od stotinu mrtvih. Međutim, nije se dosad čulo da je utvrđeno da je ijedna od „identifikovanih” žrtava na taj način stradala. „Zna se” ko ih je ubio - kao što se zna i ko su „ratni zločinci”, čak i pre suđenja, a kamoli presude.

U svakom slučaju, što je veća mistifikacija pojma „nestalih” - od njihovog stvarnog broja do njihove prave sudbine - to su veće mogućnosti manipulacije. Stoga ne čude oštre reči Mustafića, koje je u već pomenutom intervjuu direktno uputio sopstvenom rukovodstvu u Sarajevu:

„Čini mi se da se plašite živih stanovnika Srebrenice.*32

Zato je bitno rasvetliti, koliko je to moguće, stvarnu sudbinu tih „nestalih” iz Srebrenice ili bar razobličiti igre koje su se oko njih vodile - i vode.

Izveštaj Međunarodnog komiteta crvenog krsta, dokument br. 37, od 13. septembra 1995. jedan od onih na koje se profesor Herman poziva, nedvosmisleno ukazuje gde je završilo 5.000 „nestalih”, potvrđujući, između ostalog, i Mustafićeve navode o „ekipi izabranih” koja je ranije napustila grad:

„Oko 5.000 muslimanskih vojnika iz Srebrenice napustilo je enklavu pre njenog pada. Muslimanska Vlada je priznala da su ti vojnici prekomandovani u druge jedinice njihovih oružanih snaga. Činjenica da o

tome nisu obaveštene njihove porodice pravdana je obavezama vojne tajne./*33

Isto je još ranije nagovestio izveštaj londonskog Tajmsa od 2. avgusta 1995. godine:

„Veruje se da je na hiljade 'nestalih' bosansko-muslimanskih vojnika iz Srebrenice, koji su bili u centru pažnje izveštaja o mogućim masovnim pogubljenjima od strane Srba, sada bezbedno u području severoistočno od Tuzle. *34

A izveštaj Krisa Hedžisa iz Njujork tajmsa, napisan samo nedelju dana nakon zauzimanja Srebrenice, 18. jula 1995. govori o još nekim „nestalim”, ovoga puta onima koji su napustili grad tek posle njegovog pada:

„Nekih 3.000 do 4.000 bosanskih muslimana koje su zvaničnici UN smatrali nestalim posle pada Srebrenice, našli su put kroz neprijateljske linije do teritorije pod kontrolom bosanske Vlade. Ova grupa, koja uključuje i ranjene izbeglice, iskrala se pod vatrom preko srpskih linija i prešla put od oko 30 milja [oko 50 km prim. ur.] do bezbedne teritorije.*35

Evo i šta je Mustafić čuo iz svojih izvora o eventualnim nestalim godinu dana posle pada Srebrenice:

„...Saznao sam preko nekih ljudi bliskih hrvatskoj tajnoj službi koji opet imaju veze sa srpskom tajnom službom da je nekih 5.600 ljudi iz Srebrenice

još uvek živo i da ih drže na različitim lokacijama. Skoro mi je gospođa Merhunisa Komarica rekla da je primila neke podatke od Helsinškog komiteta za ljudska prava koji govore o broju od 4.500 ljudi... *36

Ipak, da ponovimo, znatan broj ljudi je stradao u borbama, što se, naravno, ne potencira u „zvaničnoj verziji”. Možda, kao što je već nagovešteno, zato što bi to pokvarilo idealnu sliku „bespomoćnih” srebreničkih žrtava. A možda, opet, i da bi se izbeglo jedno od ključnih pitanja: odakle toliki naoružani vojnici u jednoj „demilitarizovanoj zoni”?

Karlos Martins Branko piše:

„Malo je sumnje da je najmanje 2.000 bosanskih muslimana poginulo u borbama protiv bolje obučene i bolje vođene Vojske Republike Srpske/Vojske bosanskih Srba. Ipak, ostaje pitanje, KADA je većina tih žrtava pala? Po analizi koja sledi, to je bilo pre konačnog pada Srebrenice: muslimani su pružili vrlo mali otpor u leto 1995.*37

Ruper navodi izveštaj Komisije Republike Srpske koji se podudara sa Brankovom cifrom:

„Izveštaj izdat od strane Republike Srpske u septembru 2002. daje

ukupnu procenu od oko 2.000 pripadnika Vojske bosanskih muslimana (ABH) poginulih u borbama, zajedno s oko 500 poginulih pripadnika Vojske Republike Srpske. I, mada je deo poginulih pripadao Tuzlanskoj brigadi ABH koja je pritekla u pomoć, najveći broj potiče iz naoružane kolone koja je napustila Srebrenicu.*38*

I rezimira ukupnu sliku:

„Možda najfrapantnija strana cifre od 78.000 žrtava je da je ona sve vreme sinonim za broj onih koji su streljani. Međutim, ovo nikako nije moguće: brojni tadašnji izveštaji UN i drugih nezavisnih posmatrača govore o žestokim borbama s velikim brojem žrtava na obe strane. Takođe je poznato da su drugi pobjegli u muslimansku teritoriju u okolini Tuzle i Žepe, da su se neki povukli prema zapadu i severu, a da su neki pobjegli u Srbiju. Dakle, može se sa sigurnošću reći da ni približan broj nestalih nije mogao biti streljan... Najveći osnovni problem Je u samoj aritmetici”.*39

Dakle, umesto da ove informacije o hiljadama „nestalih” muslimanskih vojnika tajno prekomandovanih na druga ratišta, o nekoliko hiljada civila koji su se, posle povlačenja kroz srpske linije, „stvorili” u okolini Tuzle, o poginulim u borbama - posluže „zabrinutim” za sudbinu „nestalih” u cilju rasvetljavanja cele priče, cifra od „7-8.000 nestalih” je za potrebe „zvanične verzije” zabetonirana - i pretočena u optužujuću brojku koja je trebalo da bude pogonsko gorivo za unapred donesenu presudu o „genocidu”.

Međutim, ta manipulacija je, kao što ćemo videti, za oštre i objektivne zapadne posmatrače poprilično providna.

IGRE SA BROJEVIMA ŽRTAVA

Izvod u srebreničku „igru brojki” prepuštamo Ruperu:

„...do prve nedelje u avgustu 1995. 35.632 ljudi je registrovano od strane Svetske zdravstvene organizacije i bosanske Vlade kao raseljena lica iz srebreničke zaštićene zone - drugim rečima, kao preživeli iz Srebrenice. Crveni krst je takođe video i zabeležio da se „nekoliko hiljada” naoružanih muslimanskih muškaraca iz Srebrenice bezbedno povuklo iza muslimanskih linija... da bi zatim bili prekomandovani na druga ratišta 'bez obaveštavanja njihovih porodica'. A, kao što je gore navedeno, oko 700 vojnika iz Srebrenice je stiglo do Žepe, da bi potom bezbedno izašli iz tog grada posle njegovog pada u srpske ruke poslednje nedelje jula 1995. Dakle, ukupno je bilo najmanje 38-39.000 preživelih iz Srebrenice - što je cifra koja se precizno podudara sa procenama o broju ljudi u Srebrenici od

strane glavnih humanitarnih organizacija iz vremena pre njenog pada. *40

I zatim konstatuje:

„Da je 7.300 ljudi iz Srebrenice zbilja masakrirano, populacija unutar zaštićene zone pre pada U srpske ruke morala je da broji znatno preko 46.000 - što je cifra koja daleko prevazilazi bilo koju verodostojnu procenu napravljenu u to vreme.*41

Još bitnije, Ruper je našao potvrdu za svoje tvrdnje o ciframa u samom Haškom tribunalu, hvatajući jednog od sudija u samopobijanju - i verovatno nehotičnom otkrivanju prave istine skrivene u „igri brojki”:

„Od ogromne je važnosti činjenica da je jedan od sudija u slučaju Krstić, sudija Patriša Vald, procenila populaciju Srebrenice pre njenog pada na 37.000, u svom članku o slučaju Krstić za Džordžtaunski žurnal za pravnu etiku... u izdanju za proleće, 2003. pod naslovom: 'General Krstić: studija o ratnom zločinu:'

'Pre napada, Srebrenica je bila selo od nekih 37.000 stanovnika.'

Sudija Vald je očigledno bila krajnje nesvesna činjenice da je cifra koju je sama iznela učinila nemogućim zločine za koje je Krstiću izrečena presuda.*42

Josif Bodanski iz Međunarodnog udruženja za strateške studije u Vašingtonu, međunarodno poznati stručnjak i savetnik američkog Senata za terorizam, naziva cifru od 7.000 ubijenih u Srebrenici „dezinformacijom” i primećuje:

„Svi nezavisni forenzički dokazi ukazuju na broj od nekoliko stotina muslimanskih žrtava, i to verovatno u nižim stotinama. Neprestano insistiranje na visokom broju muslimanskih žrtava takođe služi prikrivanju prethodnih ubistava srpskih civila u tom Gradu od strane muslimana. *43

Filip Korvin, koji je u doba srebreničkih događanja bio najviši zvaničnik UN u BiH i čovek na koga je, po sopstvenim rečima, upravo 11. jula 1995. „bosanski snajperista pokušao da izvrši atentat”, u svom članku za Srebreničku istraživačku grupu od jula 2005. daje procenu sličnu onoj koju daje Bodanski:

„...činjenice iznete u ovom izveštaju predstavljaju vrlo jasan argument da je cifra od 7.000 ubijenih, s kojom se često barata u međunarodnoj zajednici, jedno neodrživo preterivanje. Prava cifra je verovatno bliža broju od 700. *44

Pri tom se Korvin jasno određuje prema zločinima te vrste uopšte:

„Sigurno je da su u Srebrenici, kao i u svim ratnim područjima, ubijani civili, i da počinioči zaslužuju osudu i suđenje. I, bez obzira da li se radilo o troje, 30 ili 300 nevinih civila koji su ubijeni, to je strašan zločin, i

tu nema nikakvog dvoumljenja. *45

I baš zato je potrebno znati ne samo koliko je nevinih ili razoružanih pogubljeno, već i ko je to počinio. Međutim, upravo cinična „igra brojki” za potrebe „zvanične verzije” sprečava da se do tih saznanja i dođe. A prikrivanje okolnosti zločina jeste saučesništvo u samom zločinu. Nažalost, saučesnicima ove vrste još uvek nema ko da sudi. Ali se bar razmere njihovog saučesništva mogu razotkriti.

Instruktivan je još jedan primer manipulacije brojkama, ovog puta na najvišem međunarodnom političkom nivou. Naime, Ruper piše o činjenici da je, pod okriljem OEBS-a, oko 3.000 imena sa spiska „srebreničkih žrtvi” kojeg je prikupio Crveni krst prijavljeno za glasanje na izborima u Bosni 1996. godine:

„Ukazao sam OEBS-u da se ili desila masovna izborna prevara ili da je skoro polovina ljudi na spisku nestalih Međunarodnog crvenog krsta još uvek živa. OEBS mi je na kraju odgovorio da su birački spiskovi zaključani u magacinima i da nisu u mogućnosti da stvar istraže” *46

Ruper zatim citira i elektronsku poruku jednog američkog zvaničnika OEBS upućenu kolegama, datiranu 23. jula 1997. a povodom sličnog upita upućenog od strane još jednog novinara Bi-Bi-Si-ja:

„Novinar Bi-Bi-Si-ja koji se bavi pitanjem nestalih u BiH je postavio zanimljivo pitanje. On proverava tvrdnju g. Kalinića, predsednika Narodne skupštine RS, da je nekih 3.000 ljudi koji se nalaze na spisku nestalih iz Srebrenice sačinjenim od strane Međunarodnog crvenog krsta glasalo na prošlogodišnjim izborima.

Ne sećam se bilo kakvog pokušaja od strane OEBS-a da uporedi bazu podataka registrovanih izbeglica s kompjuterizovanim spiskom Međunarodnog crvenog krsta...

Da li bi bilo moguće uporediti spisak MCK sa biračkim spiskovima iz 1996.? Ovo bi potencijalno spojilo dugo rastavljene ljude i, u jednom potezu, potencijalno više doprinelo smanjenju MCK-ovog spiska patnje nego bilo koji drugi dosadašnji pokušaj. Mi bi ovo trebalo da uradimo ako je ikako moguće...

Dejvid Foli, Glasnogovornik i viši savetnik za javnu politiku *47

Očigledno je da je i u OEBS-u je bilo ljudi sa savešću - koja, nažalost, izgleda ipak nije bila dovoljno duboko prodrmana:

„Posle nekoliko meseci bez odgovora, novinar Bi-Bi-Si-ja je više puta pokušao da stupi u vezu sa Folijem. Na kraju je uspeo sa njim da razgovara.

foli je objasnio da su podaci o glasanju iz 1996. zaključani u

skladištima širom Bosne i da OEBS nije imao sredstva da do njih dođe i uporedi imena koja su se pojavila i na spisku glasača i na spisku nestalih MCK. *48

Kada se zna za kakve je sve stvari OEBS dosad izdvajao novac, a da se ovde radi o ulaženju u trag hiljadama nestalih, za koje vlada tolika „zabrinutost” Zapada, može se pretpostaviti šta je po sredi, i da je prava sudbina nestalih iz Srebrenice „poslednja rupa” na OEBS-ovoj svirali.

Na kraju, u poznatom članku iz marta 1998. „Srebrenica: i nakon tri godine, potraga još uvek traje”, američki novinar Džordž Pamfri otkriva stepen „zabrinutosti” i same Vlade u Sarajevu u vezi s ovim pitanjem:

„Jedan zvaničnik Crvenog krsta rekao je nemačkom novinaru koji Ga je intervjuisao da muslimani koji su stigli na bezbedno tle ne mogu biti skinuti sa spiska nestalih... zato što nismo dobili njihova imena [od vlasti u Sarajevu - prim. ur.]” *49

Dakle, svrha „igre brojki” je više nego jasna: broj „nestalih” se nipošto ne sme spustiti ispod unapred određene cifre - dovoljno velike da šokira, pruži izgovor za vojnu intervenciju, opravda dizanja optužnica za „genocid”, i skrene pažnju s dokazivih zlodela, kao što je, na primer, „čišćenje” Srpske Krajine od srpskog stanovništva. U tom cilju još jedna igra će se pokazati više nego delotvornom, neka vrsta visoko sofisticirane igre „skrivalica”.

„SATELITSKI SNIMCI”

U jednom od zaključaka Srebreničke istraživačke grupe govori se o još jednom delu političko-medijske kampanje u cilju predstavljanja srebreničkih dešavanja onako kako se nisu desila - o mahanju navodnim „satelitskim snimcima” koji su uhvatili „zlotvore” na delu:

„10. avgusta 1995. Medlin Olbrajt je pokazala neke satelitske fotografije na zatvorenoj sednici Saveta bezbednosti, u prilog denunciranja bosanskih Srba, uključujući i jednu fotografiju koja pokazuje ljude - navodno bosanske muslimane blizu Srebrenice - okupljene na stadionu, kao i snimak navodno napravljen malo posle toga, koji pokazuje obližnju poljanu s 'uznemirenim' zemljištem. Ove fotografije nikad nisu javno objavljene, ali čak i da su verodostojne, one nisu nikakav dokaz ni za streljanja ni za zakopavanja tela”. *50

Profesor Filip Hemond sa London saut bank univerziteta (London South Bank University), koji je u julu 2005. za potrebe Srebreničke

istraživačke grupe napisao kratku studiju pod naslovom „Britanska štampa o Srebrenici”, govori o jednoj strani mahanja „satelitskim snimcima”, koje je, osim što je trebalo da doprinese opštoj propagandnoj buci oko Srebrenice, imalo još jedan, kratkoročniji i vrlo praktičan cilj. Hemond citira britanskog novinara Džona Svinija, koji u članku za Gardijan Mančester od 20. avgusta 1995. piše da su satelitski snimci bili tempirani tako da neutrališu

„dobru propagandu' u korist Srba, slike 'patnje krajiških Srba koje je isterala hrvatska vojska: jedna ljudska lavina koja se povlačila iz domova u kojima je Generacijama živela; spaljene kuće; Srbi kamenovani dok hrvatska policija nepomično posmatra.’*51

Ipak, pošto su obavile oba posla, famozne satelitske fotografije sklonjene su van dometa javnosti, što potvrđuje izveštaj Njujork tajmsa od 11. avgusta 1995. godine:

„Američka Vlada... odbila je da dozvoli novinarima da vide satelitske fotografije... za koje se tvrdilo da pokazuju ljude na fudbalskom terenu. Američki zvaničnici su rekli da su satelitski snimci 'strogo poverljivi', mada ih je g-đa Olbrajt pokazala ostalim 14 članova Saveta bezbednosti. *52

Zatim su prošli meseci, a fotografije je još uvek bilo nemoguće videti. Vašington post je, u vezi sa skrivanjem onoga što je trebalo da predstavlja jedan od 'krunskih dokaza', izvestio o pismu Glavnog tužioca Haškog tribunala, Ričarda Goldstona (Richard Golstone), upućenog američkoj ambasadi u Hagu novembra 1995. godine:

„Sudija Goldston je okarakterisao 'kvalitet i pravovremenost' obaveštajnih podataka koje su mu dostavile Sjedinjene Države 'razočaravajućim'. On se žalio na to da mu nisu predati satelitski snimci koji bi pomogli tribunalu pod patronatom Ujedinjenih nacija da identifikuje masovne grobnice koje su se pojavile posle pada Srebrenice u julu.”*53

A posle više od pola godine igre „skrivalica” s navodnim satelitskim snimcima, u svom izdanju za mart 1996. izveštaj britanskog časopisa „LM” (koji je razotkrio i prevaru vezanu za navodni snimak jednog muslimanskog ratnog zarobljenika iza bodljikave žice od strane britanskog Aj-Ti-En-a) prenosi koliko su te iste snimke novinari na terenu još shvatali ozbiljno:

„Mnoge strane međunarodne TV ekipe nisu se čak ni potrudile da pretraže lokaciju prikazanu na satelitskoj fotografiji CIA, pošto je vladala opšta saglasnost u medijskim krugovima da to nije bila masovna

grobница.*54

A Ruper nas nedvosmisleno obaveštava:

„Potvrda da elektronsko nadgledanje nije otkrilo ništa stigla je u aprilu 1996. kada je AP citirao reči američkog potpukovnika Džona Batista (Lt.Col John Batiste) da su satelitski snimci masovnih grobnica pokazali da 'ih niko nije dirao'. *55

Sa svoje strane, Džordž Pamfri postavlja sledeća pitanja, otkrivajući nam, pri tom, da ni Savetu bezbednosti nisu pokazani originalni snimci:

„Gde je originalna fotografija koju su snimili izviđački avioni? Zašto Savetu bezbednosti nisu prikazane originalne fotografije? Fotografija koja je objavljena nosi oznaku 'Moguće masovne grobnice', koja je, međutim, pridodata naknadno, što znači da su podaci o vremenu i mestu koje je snimljeno, a koje izviđačka kamera automatski unosi, izbrisani s fotografije, dok su strelice i druga tumačenja toga šta je to što treba zapravo da se vidi naknadno uneseni na samu fotografiju. Sama po sebi, fotografija bi mogla biti protumačena kao nešto što nema nikakve veze s ratom na Balkanu. Kako iko može da zna da je fotografija snimljena blizu Srebrenice, u vreme koje se navodi – a ne u neko drugo vreme, u nekom drugom delu sveta? *56

A zatim nam otkriva još jedan podatak, citirajući berlinski Tagescajtung od 17. decembra 1997. godine:

„...u njujorškoj centrali UN, svi dokumenti vezani za Srebrenicu označeni su kao 'tajni' za period od sledećih 30-50 Godina, i čak nisu dostupni ni Tribunalu. Ova odluka doneta je na zahtev stalnih članica Saveta bezbednosti, SAD, Francuske i Velike Britanije.*57

Drugim rečima, krajnje sumnjivi „satelitski snimci” moći će nekažnjeno da se koriste kao „argument” za postojanje „masovnih grobnica” u okolini Srebernice sledećih 30-50 godina, bez mogućnosti provere, pošto je pristup njima onemogućen. Slično kao i s „nestalima” ovo se samo može okarakterisati kao jedna cinična „igra bez granica”, koju može zaustaviti jedino odbacivanje navodnih satelitskih snimaka kao „dokaza” vrednog pomena. Jer, na kraju krajeva, u anglosaksonskom pravu, teret dokazivanja je na strani koja optužuje, a samo Inkvizicije zahtevaju od optuženih da dokažu svoju nevinost.

Vraćajući se tužiocu Goldstonu, koji je već izgubio strpljenje zbog odbijanja američke Vlade da mu ustupi originalne satelitske snimke, Pamfri ga citira iz izveštaja nemačkog ogranka Frans pres-a, od 19. januara 1996. kako pretilo da će

„...ekshumacija grobnica postati neophodna radi utvrđivanja

identiteta leševa i vremena i uzroka smrti, i radi pribavljanja neophodnih dokaza.*58

I, zatim, logično primećuje:

„Ono što je ovde Goldston formulisao kao pretnju trebalo je u stvari da predstavlja - da je ovaj tribunal jedan normalan sud - prvi logični korak koji je trebalo da ustanovi da li je zločin počinjen, što je preduslov za dizanje optužnice. *59

Dakle, u orvelovskom svetu koji treba da se uvede preko Haškog tribunala, bilo koja njiva sa „uznemirenim zemljištem”, koju je snimio „satelit” čije „fotografije” ne možete da vidite, može da posluži kao osnova za dizanje „optužnice” i pritvor. „Dokazi” mogu da se traže naknadno, u neograničenom vremenskom periodu, i to tako, kao što će se kasnije videti, da čak i sama „potraga” bude pod kontrolom upravo onih koji vas optužuju.

U frankfurtskoj „Novi” za mart-april 1996.

u članku pod naslovom „Nedostajući dokazi”, britanski novinar Linda Rajan rezimira praktični učinak misterioznih satelitskih snimaka:

„Dok su se mediji bavljali satelitskim snimcima, sudbina Srba iz Krajine bila je zaboravljena. Potraga za masovnim grobnicama je intenzivirana prošle jeseni. Novinari iz čitavog sveta su došli u Bosnu da tragaju za telima. Ekipe iz Si-En-En, Ci-Bi-Es, Bi-Bi-Si, Frans 2, italijanskog TG1, Holandske televizije i drugih mesta stigle su tokom avgusta 1996. Ali su vrlo malo toga našle. Neke ekipe se nisu čak ni potrudile da pronađu fudbalski teren iz satelitskog snimka, zato što su novinari već došli do zaključka da tamo ionako nije bilo nikakve masovne Grobnice. Međutim, o tome nisu poslali izveštaje. Štaviše, pomenuta fotografija se upotrebljava kao navodni dokaz o postojanju masovne Grobnice u mnogim člancima i dan danas. *60

Znači, uprkos tome što „satelitski snimci” nisu potvrđeni nalazima novinara na terenu, izveštavanje glavnih zapadnih medija na tu temu nije se ni malo promenilo. Po rečima kritički orijentisanih krugova na Zapadu: ukoliko se činjenice ne slažu sa zvaničnom verzijom - utoliko gore po činjenice. A, po rečima Rupera, koji se osvrnuo na samo jedan od navodnih satelitskih snimaka:

„Činjenice u vezi ovoga su neverovatne. Gospođa Olbrajt, kao američki ambasador pri UN obavestila je svet da lokacije oko Nove Kasabe koje je ona pokazivala na satelitskim snimcima s kojima je mahala u UN možda sadrže oko 2.700 tela. Na kraju je samo 33 tela otkriveno u Novoj Kasabi, na četiri različite lokacije, bez detaljnih informacija o

okolnostima njihove smrti (tj. da li su pogubljeni ili ne). *61

Toliko, dakle, o „satelitskim snimcima” kao „dokazima za masakr”.

O „SVEDOCIMA”

Posle svega - i svedočanstava stranih posmatrača i novinara na terenu, i intervjuja s izbeglima iz Srebrenice, i satelitskih snimaka koji zapravo ništa ne otkrivaju ali ipak nisu dostupni javnosti, nekakvi svedoci su ipak bili neophodni - i medijima i Tribunalu. Prvima radi mogućnosti nastavka izveštavanja u istom tonu, drugom radi održavanja atmosfere javnog linča neophodne za podupiranje vrlo tankih osnova za dizanje optužnica. Ali kakvi svedoci?

Da čujemo Rupera:

„Dokazi svedoka su isto tako minorni... Glavni dokazi u prilog streljanja na licu mesta dolaze od šačice ljudi koji tvrde da su preživeli masovna pogubljenja tako što su se pretvarali da su mrtvi. I to je ta ništavna osnova za Grube procene o 3.000 plus 5.000 pogubljenja. *62

I još:

„Analiza zvaničnih izveštaja i medijskog izveštavanja otkriva da je istih nekoliko ljudi, svi tvrdeći da su preživeli masakre tako što su se pravili mrtvim, predstavljalo izvor svih 'dokaza'... Malo napora je uloženo da bi se ispitala verodostojnost svedoka. Njihova svedočenja su uzeta zdravo za gotovo, uprkos činjenici da je jedan od najelokventnijih, Mevludin Orić, bio rođak Nasera Orića, komandanta bosanske vojske u Srebrenici. *63

A o kvalitetu tih „dokaza” i „svedočenja”, govori analiza holandskog antropologa Rene Gremoa i istoričara Abe de Vriesa, pod naslovom „Dekonstrukcija jedne traume”, za amsterdamski „De grin amsterdamer” od 13. marta 1996. Prvo da vidimo šta prenose o samom Oriću:

„Mevludin Orić je otišao u Hrvatsku kao dobrovoljac u januaru 1992. gde je prošao kroz vojnu obuku. Na kraju se priključio zloglasnoj hrvatskoj dobrovoljačkoj brigadi 'Kralj Tomislav' u Hercegovini, gde je učestvovao u osvajanju kasarne u Čapljini (koja je kasnije pretvorena u logor za Srbe). Posle kratkog odmora u Hrvatskoj, Orić je zajedno sa još nekim dobrovoljcima prešao Savu da se bori protiv 'četnika' [izraz za srpske vojnike koji koriste muslimani i Hrvati, namenjen kao uvreda - prim. u originalu] u Orašju. Upravo su u ovoj oblasti, Posavini, počinjena prva masovna ubistva, još pre nego što je rat i počeo. Žrtve nisu bili ni Hrvati ni muslimani, već Srbi. *64

Dakle, osim svedočanstva o labilnosti „svedoka” koje je Haški tribunal koristio ovde imamo još jedno dragoceno priznanje: da su prva masovna ubistva u BiH, još pre početka rata, lansirana sa teritorije susedne Hrvatske, a da su žrtve bili Srbi. Reč je bila o stravičnom zločinu nad civilima u Sijekovcu, 27. marta 1992. godine, u kojem su, po drugim svedočenjima, učestvovala i regularne jedinice hrvatske vojske. No ovde nije reč o dokazu da je Hrvatska počinila agresiju - iako jeste po definicijama koje ta država sama prihvata kada joj to ide u prilog. Ovde je reč o verodostojnosti svedoka koje su prihvatili zapadni mediji. S tim u vezi, Holandani nastavljaju:

„Orićev lični istorijat već daje dovoljno povoda za sumnju, ali nedoslednosti u iskazima Smaila Hodžića i Hurema Šuljića su isto tako očigledne.

(Naslov] Smail Hodžić: košarkaški stadion postaje fudbalski stadion, pa onda škola

Hodžićeva priča broj 1: Hodžić je prvo rekao da je bio svedok srpskih zaseda na putu za Zvornik. On je bio zarobljen i prebačen na 'košarkaški stadion blizu Bratunca' a zatim odveden na stratište, 'veliku poljanu nedaleko od šume,' kako je preneo Aleksandri Štiglmajer u Di Vohe [Alexandra Stiglmajer, Die Woche] od 28. jula.

Hodžićeva priča broj 2: Ubrzo posle toga, Hodžić je Roju Gatmenu (u Tagescajtungu od 11. avgusta) [Roy Gutman, die Tageszeitung] ispričao da je držan u 'fudbalskom stadionu blizu Nove Kasabe,' odakle su on i drugi prebačeni na streljanje, 'verovatno u grad pod imenom Grbavce'.

Hodžićeva priča broj 3: U trećoj verziji, ispričanoj 4. oktobra Aidi Čerkez iz Asošiejted presa, Hodžić je sada naveo da je prošao kroz isto iskustvo kao i Orić, Šuljić i Avdić. Sada je bio odveden u 'školu u Križevcima', a streljanja su se sada desila nedaleko od Karakaja.*65

I to je samo jedan od „svedoka”. Drugi nisu ništa manje „pouzdan”:

„[Naslov] Hurem Suljić: ubistvo u školi se pretvara u prebijanja u robnoj kući

Prema Suljiću, ubistva su izvršena i u ovoj školi. On je Govorio za emisiju Bi-Bi-Si-ja 'Njuznajt' /Newsnight/ 16. februara ove Godine. Snimci neidentifikovane 'škole u blizini Karakaja' uistinu prikazuju rupe od metaka, jednu na plafonu i jednu u toaletu. Međutim, u detaljnoj reportaži o Suljiću u Vašington postu od 6. novembra 1995. nema ni reči o pogubljenjima u školi, već se pominju prebijanja u robnoj kući blizu Bratunca, lokaciji u čijoj blizini je Suljić navodno držan kao zarobljenik.

[Naslov] Srpska žena: škola postaje sportski kompleks

„Ženina priča br. 1: Bratunac je lokacija još jedne škole Gde su masakri navodno počinjeni, prema Robertu Bloku u [londonskom] Independentu [Robert block, The independent] iz jula 1995. Citiraju se navodi jedne žene koja navodno živi u Srbiji i koja je nedavno posetila svog zeta, vojnika u Armiji bosanskih Srba. 'On i njegovi prijatelji su veoma otvoreni o tome šta se tamo desilo,' kaže ona. 'Oni ubijaju muslimanske vojnike. Rekli su da su samo juče (znači: ponedjeljak, 17. juli) ubili hiljadu i šesto, i procenjuju da su ukupno ubili njih oko četiri hiljade. Rekli su da im se veoma žurilo, tako da su većinu streljali.'

Ženina priča br. 2: Nekoliko dana kasnije, Blokova koleginica Luiz Brenson iz Sandej tajmsa [Louise Branson, Tće Sundau Times] usmerila je pažnju na tu istu srpsku ženu. Njen muž, opet pripadnik Armije bosanskih Srba, pominje masovna streljanja sa više od tri hiljade mrtvih. Ali ne u školi već u sportskom kompleksu.*66

Ovde se valja podsetiti da je Dik Shunurd iz Holandskog instituta za ratnu dokumentaciju

izjavio početkom 2005. da njegovi timovi nisu uspeli da razgovaraju ni s jednim živim svedokom streljanja. Očigledno da su mediji usvojili nešto niži „standard” definicije „svedoka” nego što je bio slučaj s holandskom državnim istraživačkom institucijom.

Da vidimo sada kakvi su standardi Tribunala na istom polju. Poslušajmo Rupera o jednom takvom „svedoku” Haškog tužilaštva, koji je bio na kraju primoran da prizna da je lažno svedočio:

„Za vreme suđenja, jedan srpski oficir, Momir Nikolić, tvrdio je da je nadgledao masakr nad više od hiljadu bosanskih muslimana u jednom skladištu u Kravici, ali je pod unakrsnim ispitivanjem branioca, Majkla Karnavasa [Michael Karnavas], priznao da ne samo da nije dao naredbu, već da nije čak bio ni prisutan.

'Hteli ste da <ograničite svoju zatvorsku kaznu na 20 Godina, to je bio deo aranžmana, zar ne? Usluga za uslugu?'

'Nisam Govorio istinu kada sam to rekao,' priznao je Nikolić. 'Lagao sam. '*67

A, zatim, o uzdanici i zvezdi Tribunala, čoveku čije svedočenje je širom otvorilo vrata Haškim igrama bez granica, čoveku koji je „priznao” da je „učestvovao u ubistvu oko 1.200 muslimana iz Srebrenice”, pri tom navodno lično ubijajući „između 10 i 100”:

„Ključni Tribunalov svedok za podršku tvrdnji da su vođe bosanskih Srba naredile pogubljenja u Srebrenici bio je Dražen Erdemović, vođa jedne plaćeničke Grupe koja je uhapšena u Srbiji 1996. godine, pošto je

povređen u pijanoj pucnjavi u koju je bio umešan još jedan član njegove grupe. Iz bezbroj razloga bilo bi teško naći manje pouzdanog svedoka od Erdemovića, etničkog Hrvata iz Tuzle, koji tvrdi da se u više navrata borio za Armiju Bosne i Hercegovine i snage bosanskih Hrvata, HVO.

Erdemović tvrdi da je njegova osmočlana grupa primila naredbu da pogubi muslimane na vojnom gazdinstvu Branjevo kod Pilice od strane jednog potpukovnika, ali taj oficir nikada nije imenovan. Erdemović kaže da su pripadnici njegove grupe primili 12 kilograma zlata, ali nije mogao da se seti od koga. Pošto mu je vrlo stalo da iskoristi njegovo svedočenje ali ne i da ga izloži unakrsnom ispitivanju, Tribunal je 27. juna zaključio da Erdemovićevo mentalno stanje nije dozvoljavalo da mu se sudi. *68

Međutim, mentalna poremećenost jednog osvedočenog masovnog ubice može biti i topla preporuka za status ključnog svedoka, bar kad je Haški tribunal u pitanju:

„Ali na osnovu nagodbe sa tužilaštvom, Erdemoviću je dozvoljeno da učestvuje u lakrdijaškim saslušanjima po tzv. Pravilu 61 koja su organizovana kasnije te godine protiv vođa bosanskih Srba Karadžića i Mladića, u jednoj proceduri medijskog suđenja koje je dopuštalo iznošenje nepotvrđenih svedočenja bez mogućnosti unakrsnog ispitivanja. Pravne stručnjake je ova procedura razbesnela. Bi-Bi-Si je to nazvao 'cirkusom', ali je Glavni sudija Kaseze izjavio: 'Oslanjam se na pritisak javnog mnjenja' da bi opravdao optužnice podignute protiv srpskih vođa. *69

Doskora se „pritisak javnog mnjenja” radi pravdanja neke optužnice nazivao jednim drugim imenom: „medijski linč”. Međutim, u ovakvom „cirkusu”, osvedočeni masovni ubice, navodno najkrvaviji učesnik „genocida”, ne samo da ne prolazi kroz unakrsno ispitivanje, nego još biva i nagrađen:

„Erdemović, koji je poput Nikolića priznao strašne zločine, osuđen je na vrlo laku kaznu od pet godina i nije čak bio dužan da je u celosti izdrži, zbog 'značajne saradnje koja je pružena Kancelariji Tužioca.' Izgleda da niko u Tužilaštvu nije hteo da pita zašto bi srpska Komanda, kada je već nameravala da izvrši preka pogubljenja, poverila takvu misiju jednom mentalno nestabilnom bosanskom Hrvatu, koji se prethodno borio za muslimanske snage i hrvatski HVO?*70

A njegovi saučesnici dobijaju novi posao:

„Kasnije su stigli izveštaji da su Erdemovićeви bivši partneri u zločinu služili kao plaćenici u Kongu za račun francuske obaveštajne službe. *71

Uistinu, da je nekim čudom komanda Vojske Republike Srpske

stvarno odabrala Erdemovića za izvršioca takvog jednog čina, u normalnom sudu bi njeni pripadnici skoro izvesno bili oslobođeni odgovornosti - iz razloga njihove umne poremećenosti. Šta reći više, osim da je traganje za istinom ovakvim odabirom „svedoka” još više otežano, i da se senka sumnje na ovaj način unapred spustila na sve druge svedoke i svedočanstva koje će Haško tužilaštvo predstaviti. Po rečima profesora Hermana:

„Ovi i drugi dokazi koje su pružili svedoci predstavljali su ozbiljnu zloupotrebu nagodbenog procesa, u kojem svedoci mogu da dobiju blaže presude ako dovoljno sarađuju sa tužilaštvom.*72

FORENZIČKI NEDOSTACI

Posle silnih optužbi bez pokrića i nevidljivih satelitskih snimaka, na red je došlo i otkopavanje grobnica. Međutim, sam taj proces bio je i ostao krajnje problematičan. Ruper daje kratak pregled:

„Tek je krajem leta 1996. bostonska organizacija 'Lekari za ljudska prava' počela da istražuje okolinu Srebrenice. Kada su stali s radom kasno u jesen, bili su našli ukupno oko 200 tela sa 20 različitih lokaliteta.

Onda je krajem 1996. Međunarodni tribunal za zločine u bivšoj Jugoslaviji diskretno preuzeo kontrolu nad daljom istragom od UN. Na prvi pogled bi se činilo sasvim razumnim da Tribunal bude taj koji će da predvodi potragu za masovnim grobnicama oko Srebrenice. Međutim, kao tribunal ustanovljen od strane država koje su imale direktnu ulogu u balkanskim sukobima i jasne političke ciljeve, on nije posedovao ključne mehanizme kontrole i protivteže karakteristične za inkvizicione pravne procese, kao što je na primer francuski.

Od samog početka, tužioci Tribunala su neprestano javno izjavljivali da su Srbi masakrirali na hiljade muslimanskih muškaraca iz Srebrenice, iako su jedini dokazi da su se zločini dogodili bili nepotvrđena svedočanstva svedoka. Postojao je izvestan legitimitet u potrazi za masovnim grobnicama dok je proces bio u rukama jedne naizgled nezavisne organizacije kakva je bila 'Lekari za ljudska prava'; međutim, proces je fatalno kompromitovan od 1997. pa nadalje, kada je preuzet od strane Međunarodne komisije za nestala lica, organizacije koju je izvorno osnovala Izetbegovićeva Vlada - pogotovu što je, uprkos uključivanju jednog broja stranih forenzičara, ova Komisija ostala pod kontrolom bosanskih muslimana...

Upravo je ova Komisija prednjačila u širenju tvrdnje da su bosanski

Srbi organizovali veliku operaciju prikrivanja Grobnica tokom poslednjih meseci 1995. Godine, u kojoj su masovne grobnice iz okoline Srebrenice iskopane a tela premeštena i ponovo zakopana na udaljenim lokacijama duž drinske doline.

A pošto je teorija o prikrivanju dobila široki publicitet, otkrića masovnih Grobnica su počela da se redovno objavljuju. Međutim, kada bi detalji izašli na površinu, postajalo bi očigledno da su sve te lokacije daleko od Srebrenice - često 80-100 kilometara dalje.

Njihova otkrića su se uglavnom tretirala kao potvrda teorije o prikrivanju tela žrtava, međutim specifični dokazi u prilog te teorije nisu objavljeni do suđenja Erdemoviću i Krstiću.*73

A već smo mogli doći do nekih zaključaka o ozbiljnosti Dražena Erdemovića kao „svedoka”.

Što se tiče ozbiljnosti tvrdnji da su „bosanski Srbi organizovali veliku operaciju prikrivanja grobnica”, prepustimo ponovo reč Filipu Korvinu, nekadašnjem najvišem zvaničniku UN u BiH u doba pada Srebrenice:

„...dozvolite mi da istaknem koliko je glupo tvrditi, kao što neki čine, da je srpska vojska natovarila stotine žrtava iz Srebrenice u kamione-hladnjače i zatim ih prevezla na neko udaljeno mesto, gde ih je zakopala u masovne grobnice. Gde bi to Srbi našli gorivo za izvođenje takve operacije? Lično se sećam kako je UNPROFOR morao da srpskoj vojsci obezbedi Gorivo kako bi povukla tenkove iz zone zabrane u okolini Sarajeva. Srbi, šta God bili njihovi politički ciljevi, nisu imali dovoljno Goriva za premeštanje stotine ili hiljade tela bilo Gde, ni u hladnjačama ni u bilo kojim drugim kamionima. *74

Na istu temu Ruper govori sledeće:

„Teorija o prikrivanju je isto tako neverovatna iz raznih, nisko-tehnoloških obzira. Otkopavanje, uklanjanje, prevoz i ponovno sahranjivanje 7.000 tela ukupne težine od oko 500 tona - teško da bi promaklo normalnom ljudskom posmatranju. Bilo je mnoštvo osoblja UN u Bosni tokom cele jeseni i proleća 1995-6. Štaviše, Vojska bosanskih Srba je bila pod velikim pritiskom tokom kasnog leta i jeseni 1995. boreći se protiv jakih ofanziva u nekoliko oblasti i braneći liniju fronta dugačku gotovo 1500 kilometara. Nije bilo moguće da Vojska bosanskih Srba mogla odvoji ni dovoljno ljudstva ni opreme neophodne za takvu operaciju. Isto tako malo verovatno je da su mogli da dođu do neophodnog Goriva njihove zalihe su bile toliko niske da su spalili na to da kupuju Gorivo od muslimana na crnom tržištu. *75

Na kraju krajeva, čak i da su bosanski Srbi nekim čudom uspjeli da dođu do neophodnog goriva i da krišom, pod nosom UN i obaveštajnih službi NATO zemalja, izvedu tako nešto, famozni sateliti, koji su bili u stanju da snime „uznemireno zemljište” mogli su sigurno da snime i takvu jednu masovnu operaciju kao što je raskopavanje već postojećih grobnica i njihovo premeštanje na nove lokacije. Madlen Olbrajt, koja je po objavi prvih „snimaka” lično zapretila bosanskim Srbima: „mi ćemo vas posmatrati,” po tom pitanju se nikad više nije oglasila, niti ponudila neke nove „satelitske snimke” koji bi pokazali to „masovno izmeštanje” grobnica.

Da rezimiramo: imamo situaciju u kojoj je organizacija koju je osnovao Alija Izetbegović postala zadužena za potragu za masovnim grobnicama, bez odgovarajuće kontrole i nadgledanja, bez pravilnog obezbeđivanja lokacija, ostavljajući vrata za manipulaciju i čiste izmišljotine širom otvorenim. Štaviše, ista ta organizacija bila je najglasnija u lansiranju ničim dokazanih optužbi da su bosanski Srbi organizovali operaciju „masovnog premeštanja tela”. Čuli smo zapadne posmatračke koji su tu tezu argumentovano pobili. Međutim, grobnice ipak bivaju nalažene, ali daleko od Srebrenice. Kako nam prenosi profesor Herman:

„Veb sajt Međunarodne komisije za nestala lica u bivšoj Jugoslaviji priznaje da su tela 'iskopana iz više grobnica u severoistočnoj BiH,' a ne samo u oblasti Srebrenice, po Izjavi iz 2003. god. Šefa osoblja MKNL o osobama koje su prijavljene kao nestale iz Srebrenice u julu 1995. *76

Dakle, imajući u vidu gore navedene argumente koji pobijaju teze o navodnom „izmeštanju tela” na druge lokacije, imamo pravo da postavimo sledeća pitanja: čija su to tela iz grobnica udaljenih 80-100

km od Srebrenice koja se predstavljaju kao tela žrtava Srebrenice? Koliko ima njih, a koliko tela sa same lokacije u okolini Srebrenice? Pod kojim okolnostima su ti ljudi nastradali? I, s obzirom na hiljade Srba i Hrvata koji se još uvek vode kao nestali, da li su neidentifikovana tela koja još uvek stoje u hladnjačama u Tuzli i Visokom isključivo tela muslimana?

Ovo su pitanja na koja odgovor nećemo dobiti od onih koji se sve vreme bave prikrivanjem istine, ali do tih odgovora moramo nastojati da dođemo sami, uz pomoć srodnih tragača za istinom širom sveta.

Da se sada kratko osvrnemo i na kvalitet forenzičkog rada Izetbegovićeve tvorevine, tzv. Međunarodne komisije za nestala lica. Ruper o ovome kaže sledeće:

„Konvencionalni forenzički rad Međunarodne komisije za nestala

lica smatra se nisko kvalitetnim. Mesta za koja se sumnjalo da sadrže masovne grobnice nisu obezbeđena, iskopavanja su vršena od strane ljudi bez odgovarajuće obuke, koji su koristili neodgovarajuće alate i metode; prevoz i skladištenje delova tela nije urađeno po profesionalnim forenzičkim standardima, a tokom celog procesa nije vođena potpuna i detaljna dokumentacija. Kao rezultat toga, ne postoje povezani podaci o tako vitalnim pitanjima kao što su vreme, uzrok i okolnosti smrti. I mora se još jednom primetiti da su identifikacije na osnovu DNK poslužile samo radi povezivanja delova tela sa osobama na spisku nestalih Međunarodnog crvenog krsta. One ne pružaju dokaze da su lica u pitanju pala kao žrtve nakon pada Srebrenice.*77

I, za kraj, dva šira pogleda na celu stvar. Prvo, profesor Herman: „Veliki broj tela se drži u Tuzli, nekih 7.500 ili više, od kojih su mnoga u lošem stanju ili u delovima. Načini njihovog prikupljanja i rukovanja njima nisu u skladu s profesionalnim forenzičkim standardima, dok je njihovo poreklo neutvrđeno, veza s događajima iz jula 1995. nedokazana i često malo verovatna, a način smrti uglavnom nejasan. Zanimljivo je da, iako su Srbi redovno bivali optuženi za pokušaje skrivanja tela, nikad nije bilo sugestija da bi bosanski muslimani, koji već dugo vremena upravljaju potragom za telima, mogli da pomeraju tela s jednog mesta na drugo i da na druge načine manipulišu s dokazima, uprkos njihovom obimnom istorijatu iznošenja neistina. Sada je u toku sistematski pokušaj upotreba DNK analize radi povezivanja sa Srebrenicom, koji je sam po sebi problematičan, čak i ako ostavimo po strani pitanja vezana za integritet materijala koji se. pregleda kao i sam tok istrage, a koji neće rešiti pitanje pravljenja razlike između smrti putem pogubljenja i smrti u borbama. Takođe su tu i spiskovi nestalih, ali oni su duboko nepouzdan, sadržeći duplikate, osobe koje su umrle pre jula 1995. osobe koje su pobile radi izbegavanja vojne obaveze, ili koje su se registrovale za glasanje 1997. a uključuju i osobe koje su poginule u borbama ili stigle na sigurno ili su zarobljene i započele novi život na nekim drugim mestima. *78

Zatim i pogled Karlosa Martinsa Branka, jednog od glavnih UN posmatrača na terenu u Srebrenici jula 1995. o motivima srpske strane, o samom pojmu „masovnih grobnica”, i radi poređenja sa jednim drugim, istinskim genocidom:

„Da je postojao prethodni plan genocida, umesto što su napali iz samo jednog pravca, sa juga prema severu - što je ostavljalo mogućnost izvlačenja prema severu i zapadu, Srbi bi organizovali opsadu tako da niko

ne bi mogao da izađe... Očigledno je da postoje masovne grobnice na prilazima Srebrenici kao i u ostatku bivše Jugoslavije gde su se vodile borbe, ali nema osnova za kampanju koja se vodi, niti za brojke koje propagira Si-En-En.

Masovne grobnice su ispunjene jednim brojem tela sa obe strane, kao posledica žestokih borbi i okršaja, a ne nekog unapred smišljenog plana genocida, poput onog protiv srpskog stanovništva u Krajini u leto 1995. kada je hrvatska vojska počinila masovna ubistva nad svim Srbima koje je tamo napala... Cilj Srebrenice bio je etničko čišćenje a ne genocid, za razliku od onoga što se desilo u Krajini... *79

Brankovo razmišljanje je bitno ne samo zbog svoje logičnosti, već i kao demonstracija toga kako bi trebalo da izgleda rezonovanje i potraga za istinom jednog istinski objektivnog spoljnog činoca, kakav Haški tribunal očigledno nije, što se možda najbolje pokazuje i na terenu samog prava i njegovog tumačenja, oličenog u presudama Tribunala.

ŠUPLJINE HAŠKOG TRIBUNALA - IZMIŠLJANJE NOVIH DEFINICIJA „GENOCIDA”, ITD.

Prva krupna presuda koju je Tribunal izrekao, i koja je najviše doprinela konstrukciji „zvanične verzije” da se u julu 1995. u Srebrenici dogodio „genocid”, jeste presuda generalu Vojske Republike Srpske, Radisavu Krstiću, doneta u avgustu 2001. Usred zaglušujuće medijske buke koja je povodom toga dignuta, ono što je ostalo - i sigurno trebalo da ostane - neprimećeno od strane ogromne većine ljudi je(jedan „sitan” detalj - da je u stvari ustanovljeno da general Krstić nije ni počinio ni naredio bilo kakav zločin - da nije čak ni znao da su se ikakvi zločini desili! Prepustimo da nam tu neverovatnu činjenicu crno na belo prenese Tara Mekormak sa Vestminsterskog univerziteta:

„Na suđenju Krstiću ustanovljeno je da Krstić nije znao ništa o bilo kom ubistvu koje je počinjeno i da nije na bilo koji način učestvovao. Štaviše, Tribunal je prihvatio činjenicu da je Krstić lično izdao naređenja da se bosansko-muslimanski civili poštede. Njegova presuda zasnovana je na učešću u 'zločinačkom poduhvatu', u zauzimanju Srebrenice.

*80

A kao što će se kasnije videti, to što je general izdao naređenje da se žene i deca poštede bila je za njega samo dodatna otežavajuća okolnost. Ali prvo da prenesemo i zaključak Tare Mekormak, kao instruktivan uvod

u načine Haškog deljenja pravde:

„Dakle, suđenje Krstiću je razotkrilo ozbiljne nedostatke u prikazivanju pada Srebrenice kao genocida. Haški tribunal nije bio u stanju da dokaže da je komandant jedinice koja je zauzela Srebrenicu imao ikakvu nameru da poćini bilo kakvo ubistvo, niti imao bilo kakvo saznanje o istim. Uz to, da bi se ubistva svrstala u genocid, Tribunal se odvažio na jednu komplikovanu definiciju genocida koja ne zavisi ni od dokazivanja namere da se poćini genocid ni od broja ljudi koji su u stvari pobijeni. Dakle, po ovoj definiciji, ubistvo nekih lica, čak i vojnika usred borbenih dejstava, računa se kao genocid.*81

Naravno, ovo poslednje se odnosi samo na „neodobrena” vojna dejstva, koja svuda i uvek mogu biti proglašena „genocidnim”, dok se „zvanićno odobrene” - i istinske - strahote, poput onih koje se dešavaju, na primer, u Iraku, smatraju sasvim legitimnim, prihvatljivim, pa čak i poželjnim ako doprinose nekom višem, „humanitarnom” cilju.

Dajmo sad reć i pravnoj struci. Za potrebe Srebrenićke istraživaićke grupe, Majkl Mendel, profesor međunarodnog prava na Jork univerzitetu (York Unoversity) u Torontu, objavio je u julu 2005. studiju pod naslovom „Tribunal to naziva 'genocidom'“, u kojoj se uhvatio u koštac sa radom Haškog tribunala i njegovim proizvoljnim kvalifikacijama. Da vidimo prvo šta Mendel naćelno misli o Tribunalovim tvrdnjama o „genocidu”:

„Ako slućaj generala Krstića simboliše bilo šta, onda je to ćinjenicu da se genocid nije desio u Srebrenici. A zakljućak Tribunala da jeste moće se samo smatrati legalnom formom propagande, kao i joć jednim doprinosom sve rasprostranjenijoj slici Tribunala kao nećega što je viće 'politićko oruđe nego sudska institucija...’*82

I, dalje, o „dokazima” Tribunala:

„Tvrdnje Tribunala da se u Srebrenici dogodio genocid nisu podrćane ni ćinjenicama koje je on ustanovio ni pravom na koje se pozivao. Čak i zakljućak Sudskog veća Tribunala da su 'snage bosanskih Srba streljale nekoliko hiljada mućkaraca bosanskih muslimana, s tim da je ukupan broj ųrtava... verovatno izmeću 7-8.000' nije podrćan nikakvim eksplicitnim nalazima Tribunala. Broj ekshumiranih tela iznosio je svega 2.028, a Veće je moralo da prizna da je jedan broj poginuo u borbama, čak idući toliko daleko da izjavi da dokazi samo 'ukazuju' na ćinjenicu da 'većina' ubijenih nije stradala u borbama.,’*83

Ovde, dakle, treba obratiti posebnu paćnju na izbor reći „ukazuju”: koliko god ona bila neodrećena, objektivnom posmatraću će biti jasno da ta reć ne ukazuje već zapravo dokazuje da Tribunal u stvari nema dokaza

da „većina” ubijenih nije stradala u borbama. Međutim, nagađanje Tribunala - koje vodi u suprotnom smeru od utvrđenog, činjeničnog stanja - automatski se pretvara u presudu, što savršeno odgovara njegovom orvelovskom karakteru i novom smeru „globalnog zakonodavstva” koji sada pokušava da se nametne, u kojem biti pod sumnjom već može da bude jednako i „krivici”, ako „nadležni” to budu smatrali politički svrsishodnim.

Nastavljajući svoju dekonstrukciju Tribunalove pravne gimnastike, Mendel upoređuje definiciju genocida kako je vidi Nobelovac Eli Vizel, čovek koji je preživeo jedan istinski genocid, s onim što Tribunal pokušava da poturi. Dakle, dok je po Vizelu genocid „namera i želja da se istrebi ceo jedan narod”,

„Sudsko veće u slučaju Krstić je upravo utvrdilo suprotno, naime da ubistvo samo muškaraca u Srebrenici nije čak predstavljalo ni deo plana da se istrebe svi muslimani u samoj Srebrenici. Uprkos zlokobnim konotacijama izdvajanja muškaraca od žena, dece i staraca, Sudsko veće je potvrdilo da je to učinjeno upravo da bi se žene, deca i starci sklonili na sigurno. [naglasci u originalu - prim. ur.].*84

Dakle, uprkos činjenici da su snage bosanskih Srba, razdvajanjem vojno-sposobnih muškaraca od žena, dece i staraca, upravo pokazale odsustvo „genocidnih” namera, Tribunal ipak po svaku cenu nastoji da pronađe „krivicu” tamo gde je nije bilo. Naime, Mendel ističe da je Apelaciono veće, s tim u vezi, konstatovalo da „odluka da se ne ubiju žene ili deca može biti objašnjena osetljivošću bosanskih Srba na javno mnjenje”.

Drugim rečima, parafrazirajući Tribunalovo besmisleno rezonovanje - „počinili bi oni genocid samo kada im to ne bi donelo negativne poene u javnosti”. Sa svoje strane, držeći se podalje od virtuelnog sveta Tribunalovih nagađanja, Mendel to ironično komentariše na sledeći način:

„Znate li kako se naziva to kada čak i ne pokušate da počinite zločin - čak i onaj koji imate veliku želju da počinite - zato što mislite da ćete biti uhvaćeni? To se naziva nečinjenjem zločina.*85

Ali, kao i u Orvelovoj „1984”, „nečinjenje zločina” još uvek ne znači i nedostatak krivice -jer „policija misli” već ima pravo da tumači misli, pa i donese odgovarajuću presudu.

Da vidimo i kako profesor Herman gleda na rezonovanje Haške „policije misli”:

„Još jedan od idiotluka u argumentaciji sudija Tribunala glasilo je da se genocid desio ako si ubio puno muškaraca u grupi radi smanjenja

buduće populacije te grupe, čineći nemogućim njen opstanak u toj oblasti. Naravno, možda hoćeš da ih ubiješ da bi sprečio da oni tebe ubiju u budućnosti, ali sud isuviše dobro poznaje srpsku psihologiju - nemoguće je da je to jedini razlog, mora da postoji neki mnogo mračniji cilj. Rezonovanje Tribunala sadrži u sebi mogućnost po kojoj, uz pomoć tužilaštvu - naklonjenog psihologiziranja od strane suda, bilo koji slučaj vezan za ubijanje neprijateljskih vojnika može biti okarakterisan kao genocid.*86

To jest, da ponovimo, pod uslovom da ubijanje neprijateljskih vojnika nije „zvanično odobreno”. A kada jeste, kao na primer u Krajini (ili Faludži, u Iraku), onda se ni sistematsko ubijanje civila ne smatra „genocidnim”, na šta takođe ukazuje Herman:

„Takođe postoji problem definisanja grupe. Da li su Srbi nastojali da eliminišu sve muslimane u Bosni, ili muslimane u celini? Ili samo u Srebrenici? Sudije su sugerisale da je njihovo potiskivanje iz Srebrenice samo po sebi predstavljalo genocid, time u suštini stavljajući znak jednakosti između genocida i etničkog čišćenja. Značajno je da Tribunal nikad nije okarakterisao hrvatsko etničko čišćenje 250.000 krajiških Srba kao 'genocid' iako su u tom slučaju mnoge žene i deca ubijeni a etničko čišćenje primenjeno na veću površinu i veću populaciju nego u Srebrenici.*87

Na dupli standard na relaciji Srebrenica - Srpska Krajina osvrće se i profesor Mendel, prethodno analizirajući to da je Tribunal bio sablažnjen činjenicom da je akcija bosanskih Srba imala još jedan „mračan” cilj - „sprečavanje bilo kakvog efektnog načina da bosanski muslimani preotmu teritoriju” (zamislite - oni su se drznuli da pokušaju da spreče neprijatelja da ih ponovo napadne!):

„Drugim rečima, 'etničko čišćenje' je odjednom genocid - ali, izgleda, samo ako su ga počinili Srbi, s obzirom da je genocid tačka koja je vidno izostavljena u Tribunalovoj zakasneloj optužnici za Operaciju 'Oluja', tj. masovno etničko čišćenje Srba iz Krajine od strane hrvatskih snaga tokom 1995.*88

Naravno, profesor Mendel naivno previđa da je hrvatska operacija u Krajini bila „odobrena.” Ali, vratimo se začas Tari Mekormak, koja se takođe bavi Tribunalovim „čitanjem misli”...:

„U svojoj žalbi, odbrana generala Krstića je istakla da on ne može biti smatran odgovornim za zločine za koje nije znao da su se uistinu desili. Tribunal je na to odgovorio da za potrebe utvrđivanja krivice nije potrebno utvrditi da optuženi nije znao šta se dešava: 'bilo je dovoljno

dokazati da je bio svestan da su akti mimo dogovorenih akata prirodna i predvidiva posledica dogovorenog zajedničkog zločinačkog poduhvata, i da je optuženi učestvovao u poduhvatu svestan mogućnosti da će se i drugi zločini desiti.' Po ovom rezonovanju, dakle, bilo koje učešće u ratu je zločinački poduhvat, pošto je u svim ratovima prilično izvesno da će se zločini poput silovanja, ubistava i maltretiranja ratnih zarobljenika počinuti.*89

(I ovde se treba podsetiti da „bilo koje učešće u ratu” i jeste „zločinački poduhvat” - ako to nije prethodno „odobreno”. I to je prava suština Haškog ratnog zakonodavstva - kriminalizovanje „neodobrenih” ratnih dejstava.)

Uglavnom, kao što vidimo, Tribunal se sada već bavi i tumačenjem „svesti”, što verovatno predstavlja uvod u neko buduće „tumačenje snova”. Pri tom Mekormak ne previđa još jednu pojavu izvrtnje pojmova naglavačke:

„... stvarna definicija genocida kako je koristi Tribunal ne podudara se sa onim što taj pojam obično podrazumeva: namerom da se uništi tako veliki deo jedne grupe da to deluje na celinu. Da bi ustanovio postojanje genocida, Haški tribunal je prvo tvrdio da je vojska bosanskih Srba ciljala na celu populaciju bosanskih muslimana u Srebrenici i okolini, nekih 40.000 ljudi, a ne samo na one koji su ubijeni. Ovo dovodi do čudne postavke po kojoj oni koji nisu ubijeni zapravo doprinose donošenju presude o genocidu. *90

To jest, izgleda da je, po Tribunalu, ključni momenat u „krivici” generala Krstića u stvari to što je naredio da se žene i deca poštede...

„...Zatim se tvrdilo da čak ni broj populacije koja je bila ugrožena nije u dovoljnoj meri odslikavao važnost muslimanske zajednice u Srebrenici, već da su strateška važnost oblasti i činjenica da je ova zaštićena zona već postala međunarodno poznata ono što je celu akciju činilo genocidnom, pošto su bosanski Srbi hteli da od nje naprave primer za sve bosanske muslimane. Štaviše, čak i činjenica da žene, deca i starci iz Srebrenice nisu ubijeni već prebačeni u oblasti pod kontrolom vojske bosanskih muslimana ne samo da ne negira genocid, već ga zapravo dokazuje.*91

Prateći logiku Tribunala do kraja - što je veći broj onih koji su pošteđeni, to su i srazmere „genocida” veće. Uistinu, rečima Velikog brata: „Rat je Mir, Sloboda je Ropstvo, Istina je Laž” može se dodati i geslo Tribunala: „Poštedeti jednako je Istrebiti”.

Dajmo sada profesoru Hermanu da kratko rezimira neke od glavnih

rupa u Tribunalovom rezonovanju:

„Tribunal nikad nije pitao zašto genocidni Srbi nisu opkolili gradić pre njegovog zauzimanja, radi sprečavanja bekstva hiljada muškaraca na sigurno, ili zašto su bosansko-muslimanski vojnici bili voljni da ostave svoje žene i decu zajedno s dosta ranjenih saboraca na milost i nemilost Srba, kao što su izostavili da se suoče sa činjenicom da je 10.000 većinom muslimanskih žitelja Zvornika istražilo utočište od građanskog rata u samoj Srbiji.*92

Ali, naravno, po Haškoj logici, činjenica da je SR Jugoslavija sve vreme rata ostala jedina istinski multietnička država među svim republikama bivše SFRJ zapravo predstavlja dokaz njene genocidnosti!

Ipak, prepustimo poslednju reč na temu prava kanadskom profesoru međunarodnog prava, Majklu Mendelu, koji ne može da izostavi i širi, politički i međunarodni pogled na celu priču:

„Na kraju, ovo zamršeno klupko argumenata može jedino da posluži isticanju činjenice da se u Srebrenici nije dogodio nikakav genocid, pa čak ni bilo kakav pojedinačni akt genocida. Ono što se desilo su užasne radnje rata, ni više ni manje užasne bile one legalne ili ne. Ali za to odgovornost mora da bude mnogo šire podeljena, mnogo šire od neposrednih počinilaca, dakako i svih lokalnih aktera, i da uključi i druge odgovorne za rat u Bosni: Evropljane, koji su iz čisto sebičnog interesa potpalili fitilj ispod 'bivše Jugoslavije' podržavajući njen raspad, i Amerikance koji su, iz sličnih razloga, potpirivali plamen, ne dozvolivši nikom drugom da ga ugasi pre nego što će njihovi bombarderi završiti posao. A kao pomagače i potpirivače ne treba da izostavimo ni Haški tribunal, koji je pružio propagandno pokriće za sve to nasilje u slučajevima kao što je Krstićev, i mnogim drugim pre i posle njega. *93

NEŠTO O NAVODNOM „PRIZNANJU” REPUBLIKE SRPSKE O SREBRENIČKIM DOGAĐANJIMA

Bez obzira na svu medijsku, logističku i diplomatsku mašineriju koja mu je na raspolaganju, kao i činjenicu da ne postoji nezavisna kontrola i revizija njegovog rada, Tribunal i dalje odaje znake duboke nesigurnosti u „činjenice” koje je utvrdio, pa su mu potrebna i očigledno iznuđena priznanja. Deo kampanje oko prihvatanja „zvanične verzije” događaja u Srebrenici zasnovan je i na „činjenici” da su bosanski Srbi i zvanično „priznali genocid”. Ali, da li je to baš tako? Evo šta kaže profesor Herman:

„Ali nisu li bosanski Srbi 'priznali' da su ubili 8.000 civila? Ovaj stav zapadnih medija samo još jednom dokazuje njihovu servilnost političkim ciljevima njihovih vođa. Bosanski Srbi u stvari jesu izdali Izveštaj o Srebrenici u septembru 2002. ali je on odbijen od strane Peda Ešdauna zbog toga što nije došao do traženih zaključaka. On je zatim izdejtvoovao novi izveštaj tako što je otpustio masu političara i analitičara iz Republike Srpske, uz pretnje upućene Vladi RS, da bi konačno iznudio izveštaj pripremljen od strane ljudi spremnih da dođu do zvanično odobrenih zaključaka. Ovaj izveštaj, izdat 11. juna 2004. godine, je zatim pozdravljen od strane zapadnih medija kao značajna potvrda zvanične linije - refren je glasio da su bosanski Srbi 'priznali' masakr, što bi trebalo da je rešilo sve nedoumice. Zanimljivo je primetiti da čak ni ovaj iznuden izveštaj nije priznao broj ni približan onom od 8.000 pogubljenja (govori se o 'nekoliko hiljada' pogubljenja).*94

A 19. septembra 2003. vašingtonska Međunarodna asocijacija za strateške studije izdala je specijalni izveštaj pod naslovom: „Kontroverza oko Srebrenice postaje sve više politizovana, izazivajući sve veće etničke podele i pojačavajući pritisak na mirovne snage”. Izveštaj je izdat povodom dizanja spomenika stradalim u Srebrenici, oko čega je napravljena velika medijska pompa. U tom izveštaju između ostalog piše:

„Obaveštajni stručnjak i strateg Gregori Koupli (Gregory Copley), predsednik Međunarodnog udruženja za strateške studije i njenog Saveta za balkansku i istočnomeditransku politiku, optužio je američkog ambasadora Donalda Hejza (Donald Haus), koji zauzima mesto Zamenika Visokog predstavnika za Bosnu i Hercegovinu, da je upotrebio ovlašćenja Kancelarije Visokog predstavnika 'da primora izabrane zvaničnike bosanskih Srba da potpišu lažni dokument po kojem se priznaje zvanična verzija događaja u Srebrenici. Vođe Republike Srpske su pozvale kancelariju Visokog predstavnika da se pridruži njihovoj istrazi događaja u Srebrenici. Umesto toga, rečeno im je da potpišu izjavu sastavljenu od strane Kancelarije Visokog predstavnika, u kojoj se prihvataju brojevi žrtava koje su oni javno osporavali'.*95

Osim očigledne propagandne dobiti za daljnje propagiranje „zvanične verzije” srebreničkih zbivanja, Herman smatra da je to i upozorenje za vrlo blisku budućnost, bar što se Srbije tiče:

„Ova epizoda u stvari 'dokazuje' da je zapadna kampanja da natera pobeđenu Srbiju da puzi još uvek nezavršena, i da su mediji nastavili da budu naivni, i da služe kao propagandni servis.”*96

Dok Koupli tu vidi i šire implikacije:

„Koupli je dodao da bi, prema obaveštajnim podacima iz islamističkih izvora, spomenik trebalo da postane mesto hodočašća i godišnjeg okupljanja za radikalne islamiste u Evropi.*97

Imajući u vidu gromoglasno najavljeni „rat protiv terorizma”, to sve deluje krajnje kontradiktorno. S druge strane, imajući u vidu da je Zapad i ranije bio spreman da koristi islamske ekstremiste u taktičke svrhe, kao što je primer ne samo sa BiH i Kosmetom, već i s Avganistanom i Čečenijom, opravdano se može posumnjati da je posredi neki „viši cilj”, koji nema toliko veze sa Srbima kao takvima. Da li je reč o „nožu pod grlom” koji konstantno treba da visi pod grkljanom Evrope, da bi se ona držala pod kontrolom? Ili je možda reč o namernom pravljenju centra stalne „nestabilnosti i pretnje”, koji treba da posluži donošenju sve strožih i restriktivnijih „antiterorističkih” zakona u zemljama zapadne Evrope, gde vlast nove evropske super-države treba da se što više učvrsti”? Prihvatljivog objašnjenja za ovu pojavu nema, što daje za pravo najcrnjim mogućim slutnjama, na koje propagatori „zvanične verzije” o Srebrenici još uvek ne daju zadovoljavajuće odgovore.

„ŠKORPIONI”

Još ćemo se kratko osvrnuti na jednu epizodu koja se vezuje za „zvaničnu verziju” srebreničkih događaja, s obzirom da ona predstavlja najsvežiji primer metodologije Tribunala i medija u njenom oblikovanju i propagiranju.

Početak juna 2005. tužilac u haškom procesu protiv Slobodana Miloševića, Džefri Najls, prikazao je nešto što je trebalo da predstavlja video snimak streljanja muslimanskih zarobljenika iz Srebrenice, u organizaciji paravojne jedinice „Škorpioni”.

Evo šta o ovoj predstavi kaže Džared Izrael, osnivač već pomenutog veb sajta, „Carevo novo ruho”, koji je u junu-julu 2005. napisao seriju od tri članka na ovu temu pod naslovom „Dokaz da je takozvani video o srebreničkim streljanjima laž”:

„...umesto što slepo verujemo da je video istinit i to samo zato što ga prikazuje organ UN-a - bilo bi bolje da proverimo iskrenost tog samog tribunala upravo proučivši sadržaj videa, kao i način na koji ga je tribunal upotrebio. Čak ako neko i želi da veruje u legitimitet Haškog tribunala, sama priroda sudskog procesa nalaže da ga posmatramo, ni manje ni više, kao obično tvrđenje jedne od dveju suprotstavljenih strana. Dakle, verodostojnost svakog prikazanog materijala za koji se tvrdi da je dokaz,

po prirodi ovog posla, mora biti dovedena u sumnju, odnosno mora da se proveriti. *98

Dakle, ovo je postavka nekoga ko živi u (još uvek) pravno uređenom sistemu, gde ništa nije „dokazano” dok se suđenje ne završi, i gde se tužilac tretira samo kao „jedna od dveju suprotstavljenih strana” sve dok proces traje, a ne božanstvo čijoj se svakoj reči i tvrdnji automatski treba klanjati, samo zato što je - zamislite! - „tužilac”, pa još i nekakvog „uzvišenog” tribunala. Ali upravo tako su ga tretirali naši domaći mediji, čiji su urednici baš na ovom primeru, ako ne ranije, pokazali koje tradicije su oni proizvod, i koji su odmah zatim pozvali naciju na „pokajanje”. O domaćim političarima nećemo ni trošiti reči, nego nastavimo još malo s osvežavajućim dahom kritičkog razmišljanja i rasuđivanja:

„...ono što je prikazano u Hagu ni na koji način ne ukazuje na to da je film sniman u (ili bar blizu) Srebrenice, niti da je to snimano baš jula 1995. kada se takozvani masakr dogodio. Možda je taj video sniman u planinama Ajove. Ups, kažete da nema planina u Ajovi? Nema veze, sad ćemo da ih dodamo. S današnjom tehnologijom - sve je moguće. Što se tiče vremena kada je ovo snimano - ništa ne daje odgovor na to pitanje. Mogli su da ga snimaju bilo kada.*99

Okrećući se, zatim, pisanju zapadnih „režimskih” medija, čiji su urednici, iako nisu odrasli u boljševizmu, očigledno pokupili njegove metode, Izrael primećuje:

„Dan nakon haškog prikazivanja, (dakle 2. juna) Vašington post piše: 'Video počinje prikazom pravoslavnih sveštenika kako blagosiljaju paravojne jedinice u maskirnim uniformama u kampu, negde u Bosni... Član Škorpiona je snimio ovaj video.'

Ali, kao što ćete videti kada ovo prostudiramo malo bolje, nema nikakvog načina da se sazna da li ova prva scena iz filma ima bilo kakve veze s ostalim scenama. Takođe nema načina da se sazna da li osobe koje se vide u ovoj sceni imaju bilo kakve veze s osobama koje se vide kasnije. Ne znamo ni da li je snimatelj svih scena ista osoba. Vašington post jednostavno ni ne spominje ove sumnje...*100

Zatim, govoreći o izveštavanju još jednih velikih novina, Izrael primećuje novu zanimljivu stvar:

„Los Anđeles tajms nas obaveštava da se ovaj video pojavio upravo 'pred desetu godišnjicu masakra 7.000 muslimana iz Srebrenice...'

To

je, dakle, izneto kao tvrđenje da, pre nego što je video prikazan, mi definitivno znamo za masakr u Srebrenici kao dokazanu činjenicu.

Međutim, u istom gornjem članku, nešto niže u tekstu, kaže se da su 'bosanski muslimani dočekali video s mešavinom bola i olakšanja jer se to sada vidi kao dugo očekivani dokaz da se zločin [u Srebrenici] zaista dogodio.'

Ovo dakle znači da, pre prikazivanja videa, tvrđenje da se dogodio masakr NIJE bila dokazana činjenica. Naprotiv, upravo ovaj video je baš taj 'dugo očekivani dokaz.'*101

Dakle, osim što mora da iznuđuje „priznanja” od rukovodstva Republike Srpske i posle presude generalu Krstiću, mašinerija koja proizvodi „zvaničnu verziju” događaja i dalje pokazuje svoju duboku nesigurnost, nalazeći nove „krunske dokaze” onoga što je, po njoj samoj, odavno već „dokazano”. Šta ovde više reći, osim izraziti žalost i zaprepašćenje nad činjenicom koliko je malo vremena trebalo posle pada Berlinskog zida pa da, umesto da duh slobode osvoji Istok, duh boljševizma osvoji zapadne medije i zapadno poimanje pravde. Što opet potvrđuje da fenomen Srebrenice uveliko nadilazi nacionalne i regionalne granice, i da označava jednu suštinsku promenu paradigme unutar samog zapadnog vladajućeg establišmenta.

Zatim će Izrael preći i na nelogičnosti iznesene u samom videu, pogotovu po pitanju mesta snimljenog streljanja, planini Treskavici, udaljenoj preko 100 km od Srebrenice, inače poprištu žestokih borbi u tom periodu:

„Tužilac Najs nam je rekao da je u to vreme planina Treskavica bila na liniji fronta. E, tu je bio sasvim u pravu.

Dakle, ako nam je volja da poverujemo Haškom tribunalu, bosanski Srbi su na sebe uzeli već obiman posao da pobiju hiljade ljudi i potom ih sve sakriju, a onda, da bi sve to sebi pretvorili u nepodnošljivu glavobolju, rešili su da žrtve prevezu kamionima, u malim grupama, po teškim drumovima. Još gore, rešili su da žrtve prevezu s teritorije koja je čvrsto u srpskim rukama na teritoriju blizu fronta - gde se upravo vodi borba za kontrolu tog terena. *102

Setimo se samo svedočenja Filipa Korvina o hroničnom nedostatku goriva kojem su srpske snage bile izložene, da ne govorimo o besmislenom riziku kojem bi se izložili da su ovako postupili. Međutim, i u ovakvoj suludoj konstrukciji možda ima metode. Poučen dugim iskustvom posmatranja rada Tribunala, Izrael ima i svoju teoriju o odabranoj lokaciji:

„Mislím da znam zašto je tužiocu Najsu naloženo da proba da proturi ovu novu nebuloznu priču strave i užasa, ovu bajku o prevoženju

muslimana na Treskavicu. Studirao sam pažljivo izveštaje s ratišta. Izveštaji od aprila do jula 1995. jasno pokazuju da je na hiljade boraca - a naročito muslimana - poginulo na Treskavici ili u okolini. Sasvim je uobičajena praksa da se mrtvi s bojišta pokopaju, često u masovne grobnice, da bi se teren očistio. Nema sumnje da ima grobnica manjih ili većih - širom Treskavice.”*103

Ostaje da se vidi da li će tako i da bude.

Izrael zatim detaljno demontira i druge nebuloze vezane za video, haške manipulacije njime i izveštavanje režimskih medija na Zapadu. Međutim, najbitnije u svemu je sledeće:

„Utisak koji su mediji hteli da ostvare je da je tužilac Najs prikazao sirovi video koji je (pretpostavljamo) snimio neki očevidac zločina. Ovo nije tačno. Tačno je da je tužilac prikazao nekoliko isečaka, odnosno sekvenci koje su snimljene u različita vremena i na različitim mestima. Sam Najs priznaje da je izbor isečaka napravljen od materijala koji je sniman nedeljama i da cela traka traje dva sata. On dakle priznaje da je izvorni materijal manipulisan - odnosno redigovan.*104

I tu je kraj priče, bar što se tiče tretiranja video snimka kao ozbiljnog dokaznog materijala. Jer, u svakom normalnom sudu, dokazni materijal koji je bio podložan bilo kakvoj manipulaciji - ne priznaje se, niti se čak dopušta njegovo iznošenje. Druga je stvar šta će Haški tribunal uraditi s njim, ali to je već stvar nasilja, a ne pravde. Samim tim što je dopustio da se ovaj materijal prikaže u sudnici i da tužilac preuzme ulogu filmskog režisera, Tribunal je (još jednom) pokazao svoje pravo lice. A isto su uradili i svi domaći akteri koji su tu režiju nekritički prihvatili.

Za kraj, mora se reći i ovo:

Nekoliko ljudi je ovde očigledno ubijeno, bez obzira da li to ima direktne veze sa Srebrenicom ili ne. To što se nesreća drugih opet koristi radi postizanja određenih, vrlo pragmatičnih ciljeva, zaslužuje ne manju osudu od one koju zaslužuju počinioци nedela. A za čiji račun i koju svrhu su počinioци radili trebalo bi da bude predmet istrage organa jedne ozbiljne države. Jer, kao što bi trebalo saznati punu istinu o celokupnom događaju u Srebrenici juna 1995. tako bi trebalo istu saznati i o ovom. Kome je sve od stranih - ali i domaćih - činilaca celokupna srebrenička i škorpionska scenografija bila u interesu?

KRATAK REZIME

Dakle, da ukratko rezimiramo priču koja nam se sada ukazuje kroz

već poprilično razvejanu maglu „zvanične verzije” događaja u Srebrenici:

- Vojska Republike Srpske krenula je početkom jula 1995. sa namerom da suzbije oružana dejstva snaga Armije BiH iz „zaštićene zone” u Srebrenici, koja je bila sve samo ne „demilitarizovana”.

- Oko 5.000 dobro naoružanih boraca Armije BiH koji su se nalazili unutar „zaštićene zone” napuštaju jake odbrambene položaje pred snagama VRS koje broje svega oko 1.500 ljudi, od kojih oko 200 na kraju ulaze u samu Srebrenicu.

- Prvi izveštaji zapadnih medija sa terena govore da je većina snaga ABiH „bezbedno stigla” na svoju teritoriju, ali „bez znanja svojih porodica”.

- Još neka svedočenja, uključujući i muslimanska, govore o međusobnim sukobima u muslimanskim redovima pre i prilikom povlačenja.

- Strani posmatrači i vojnici na licu mesta ne nalaze nikakve tragove masovnog zločina.

- Zvaničnici UN na terenu ne nalaze nikakve neposredne svedoke bilo kakvih zločina.

- Uprkos gore navedenim nedostacima dokaza, a na osnovu medijske buke koja je u međuvremenu proizvedena, već krajem jula 1995. dižu se optužnice protiv Radovana Karadžića i Ratka Mladića za „masakr” u Srebrenici.

- Ubrzo posle toga, Medlin Olbrajt pred Savetom bezbednosti maše „satelitskim snimcima” koji „dokazuju” postojanje „masovnih grobnica” u Srebrenici i okolini. Međutim, ti snimci nikad ne postaju dostupni javnosti, već bivaju zapečaćeni pod oznakom „strogo poverljivog materijala” za sledećih 30-50 godina.

- Medijska buka dignuta oko „satelitskih snimaka” takođe odvraća pažnju od „čišćenja” Srpske Krajine i izгона više od 250.000 ljudi, koji se uporedo odvija.

- Oko 3.000 imena koja se vode kao „nestali” iz Srebrenice, pojavljuje se na biračkim spiskovima za izbore u BiH 1996. godine.

- Tokom 1996. proizvodi se i navodni izvršilac masovnih streljanja, Dražen Erdemović, mentalno poremećeni Hrvat iz Tuzle koji se prethodno borio u redovima muslimanske vojske i HVO, kao i u grupi plaćenika koji su kasnije ratovali i u Africi.

- Erdemovićevo svedočenje u Hagu je primljeno kao „verodostojno”, bez ikakvog unakrsnog ispitivanja, da bi zatim isto lice, prethodno okarakterisano kao mentalno labilno, koje je „priznalo” učešće u streljanju

oko 1.200 ljudi, bilo osuđeno na samo 5 godina zatvora (što je uvreda za same žrtve i njihovu rodbinu, za sve nad kojima su bilo kada i bilo gde u ljudskoj istoriji stvarni genocidi počinjeni - pod uslovom, naravno, da je njegovo „priznanje” istinito).

- Zatim je i cela srebrenička operacija, u presudi generalu Krstiću od avgusta 2001. okarakterisana kao „genocid”, iako je sam Tribunal morao da prizna da su žene, deca i starci pošteđeni, da dokazi samo „ukazuju” da većina nestalih „nije stradala u borbama” i - da general Krstić nije izdao nikakve naredbe o pogubljenjima, niti je čak znao da su se ikakva pogubljenja desila.

- Komisija Republike Srpske zadužena za ispitivanje događaja u Srebrenici biva primorana od zapadnih gubernatora BiH da povuče svoj prvobitni izveštaj i pripremi novi, koji je bliži „zvaničnoj verziji”.

- Paralelno sa svim ovim dešavanjima, forenzički rad na terenu prelazi u ruke organizacije koju je osnovao glavni lokalni saučesnik u potpirivanju rata u Bosni, Alija Izetbegović, koja bez adekvatnog nadzora i kontrole, van utvrđenih profesionalnih standarda, počinje da „identifikuje žrtve genocida”, nalazeći ih u krugu od čak 80-100 km daleko od Srebrenice; njeni se nalazi odmah, nekritički prihvataju od strane Tribunala kao neprikosnoveni, i u paketu se vezuju za Srebrenicu.

- Na osnovu proizvoljne kvalifikacije da je u Srebrenici srpska strana počinila „genocid”, stvoren je izgovor za sve veće pritiske na Republiku Srpsku, kao „genocidnu tvorevinu”, da se utopi u unitarnu Bosnu i Hercegovinu.

- U isto vreme, bez ikakvih dokaza, Republika Srbija se proziva za „skrivanje” ili „neizručenje” glavnih osumnjičenih za navodni genocid u Srebrenici, Ratka Mladića i Radovana Karadžića, što se koristi kao sredstvo opšteg diplomatskog pritiska.

- U junu 2005. bez ikakvog prethodnog veštačenja o njegovoj verodostojnosti, pojavljuje se, prvo pred Haškim tribunalom a zatim i u „saradničkim” inostranim i domaćim medijima, izvestan izrežirani video snimak kao još jedan „krunski dokaz genocida” u Srebrenici.

- Deset godina nakon događaja u kojem se tvrdi da je ubijeno 7-8.000 ljudi, do jula 2005. jednom krajnje problematičnom metodom, u organizaciji samo jedne, muslimanske strane, bez odgovarajućih mera kontrole i nadzora, identifikovano je ukupno manje od 2.100 tela, za većinu od kojih se ne može sa sigurnošću reći ni kako su stradala ni gde, dok u hladnjačama na tuzlanskom aerodromu i u Visokom leži još nekoliko hiljada neidentifikovanih tela, koja se ipak, bez dokaza, vezuju za

Srebrenicu.

Posle svega, ko i dalje slepo veruje u „zvaničnu verziju” događaja u i oko Srebrenice, veruje i u Deda Mraza. To međutim, ne znači da u celoj priči nema zločina, tj. mimo onih za koje se sa sigurnošću može reći da su u Srebrenici, kao i na drugim delovima ratišta, počinjeni.

Može se reći da najveći takav zločin leži u propagiranju lažne ili nepotpune slike o onome šta se istinski desilo. To je ni manje ni više nego trgovina mrtvima zarad čisto pragmatičnih interesa - to je istinska trgovina smrću. Za razliku od ubijanja u ratu, u momentima strasti, osvete, zanosa, samoodbrane, pa čak i mržnje, ovaj zločin se čini sistematski i hladnokrvno, sa predumišljajem i svrhom, što ga čini još gorim, nečim što se može nazvati duhovnim genocidom. Nastavak vršenja tog zločina ne dozvoljava mrtvima da nađu svoj počinak, ne dozvoljava otkrivanje prave istine o svima koji su stradali, o svim hiljadama tela koja dan-danas stoje u hladnjači na tuzlanskom aerodromu, koja bi možda bila identifikovana da već unapred, bez ikakvog pokrića nisu „rezervisana” kao tela „žrtava masakra u Srebrenici”, time zatvarajući sve druge mogućnosti identifikacije. Nastavak tog zločina uskraćuje porodicama nestalih svih nacionalnosti i vera istinu o njihovim stradalim. Nastavak tog zločina takođe nastavlja da truže međunacionalne odnose na celom prostoru bivše Jugoslavije - što neminovno dovodi do zaključka da je po sredi samo nova varijanta stare osvajačke metode, „zavadi pa vladaj” - i to neprevaziđena po svojoj hladnoj, bezobzirnoj ciničnosti.

Okrećući se, za trenutak, političarima u Srbiji i Crnoj Gori, kao i Republici Srpskoj koji god među njima je, posle uvida u argumente koje nude ovi i drugi nezavisni zapadni izvori, i dalje spreman da bez kvalifikacije označi dešavanja u Srebrenici kao „genocid”, ko god je spreman da se u ime cele nacije „izvinjava”, ko god je spreman da i dalje poziva narod u Srbiji da se „suoči s istinom” a da mu pritom ne predoči i protivargumente zvaničnoj verziji, taj je takođe saučesnik u duhovnom zločinu nad sopstvenim narodom.

Isto tako, nema izgovora za vlasti u pomenutim zemljama da puštaju razne „nevladine organizacije” ili domaće medije, da i dalje, bez kvalifikacija, iznose sadašnju propagandnu sliku o srebreničkim dešavanjima kao već dokazanu „istinu”, a da bar ne daju isto toliko prostora argumentima koji „zvaničnu verziju” opovrgavaju. To se zove neprijateljska propaganda, i svaka vlast je dužna da državu od iste zaštiti. A ovde nije reč samo o neprijateljskoj propagandi, ovde je reč i o najgoroj vrsti kleveta - i pojedinaca koji se optužuju za užasne stvari bez pokrića, i

celog naroda, koji se uporno poziva da se sa jednom nedokazanom „istinom” o sebi - suoči. Nečinjenje države po tom pitanju, dakle, može opet da bude protumačeno samo na jedan način: kao saučesništvo u celom poslu.

Na globalnom planu, „Srebrenica” se pokazala kao savršeno sredstvo za uvođenje jednog potpuno novog tipa „globalnog zakonodavstva”, gde niko ko se na neki način zamerio „zvaničnoj verziji” ne može da se sakrije, gde se svako učešće u ratu koji nije „zvanično odobren” tretira kao „učešće u združenom zločinačkom poduhvatu”, gde se neučestvovanje u nekom zločinu opet može konstruisati kao „najteži zločin”, jer je taj koji nije učestvovao u zločinu „morao znati da postoji mogućnost da će se on možda ipak desiti”, kako je saopšteno generalu Krstiću pre nego što mu je izrečena presuda za „genocid”.

„Srebrenica” je predstavljala uvod ne samo u nove, „opravdane” humanitarne vojne intervencije širom sveta, već je zakonodavstvo koje se iz nje ili uz njenu pomoć razvilo poslužilo kao dodatna matrica za odomaćivanje novih, totalitarnih „antiterorističkih” zakona koji se sad velikom brzinom, a na mala vrata, uvode ili su se već uveli širom Zapada, zakona po kojima čak i „mogućnost eventualnog učešća u nekom budućem terorističkom aktu” može biti povod za oduzimanje slobode i neograničeno držanje u pritvoru bez presude, bez pravnog zastupnika, bez znanja porodice, pa čak i bez znanja pritvorenog zbog čega je u pritvoru.

Zato treba i ovde ponoviti da je borba za istinu o Srebrenici ne toliko srpska koliko civilizacijska, metafizička, suštinska - jer ona razotkriva bar jedan deo mreže laži koja se sad plete na globalnom nivou. I zato u njoj imamo - i treba da tražimo - saveznike širom sveta, koji očigledno teže sličnim civilizacijskim normama, sličnom pogledu na svet. I zato se sa njima treba povezati, prihvatiti njihovu pomoć i ponuditi im našu, kad dođe neminovni moment njihovog iskušenja. To je globalizam ugrožene civilizovanosti, slobode od totalitarizma, inkvizicije i pokušaja uspostavljanja jednog globalnog orvelovskog jednoumlja, od koga će najviše koristiti imati oni koji su najjači.

Za kraj, dozvolimo nepristrasnim stranim posmatračima da kažu poslednju reč i iznesu sopstvene zaključke o ciljevima cele propagandne akcije „Srebrenica 1995.”:

NEKA ZAKLJUČCI GOVORE

Džordž Pamfri:

Sama činjenica da je jednom međunarodnom tribunalu data nadležnost nad ljudima i događajima na hiljade milja udaljenih od konteksta onih koji sede i presuđuju, bez postojanja već ustanovljenih pravnih normi, stvara jednu novu osnovu za sam pojam 'pravde'. Srebrenica je bila glavni izvor Tribunalovog kredibiliteta i njegov razlog za postojanje... Kao rezultat srebreničke prevare, pomalja se jedno novo uređenje sveta, u kojem UNHCR pomaže u stvaranju izbeglica, u kojem Crveni krst pomaže u razdvajanju porodica i u kojem tribunalu prvo dižu optužnice pa tek onda kreću u potragu za zločinima. *'05

Džered Izrael:

„...Priča o Srebrenici ima neobično važan uticaj na svetsku političku scenu. U toj slici, muslimani Srebrenice su žrtve tobože rasistički nastrojenih pravoslavnih hrišćana. Kada nakon toga muslimani po svetu čine zločine to se onda vidi kao jednostavna, razumljiva posledica stradanja - odnosno kao osveta. Na ovaj način priča o Srebrenici znatno slabi poziciju svih onih koji se, širom sveta, suprotstavljaju politici islama. Ta politika islama koja je donedavno bila viđena kao najnetolerantnija i kao najgori tlačitelj na svetu, odjednom kao magičnim štapićem - dobija vid razumljivog otpora netoleranciji i tlačenju.

Ovaj - nazovimo to 'Srebrenica efekat' - je, verujem, važna komponenta strategije vlada Zapada u nameri da kontrolišu politiku sveta nakon završetka hladnog rata. *106

Ed Herman:

„Jasno je da ciljevi onih koji propagiraju osvetu nisu pravda i pomirenje - već da se ujedini i ojača pozicija bosanskih muslimana, da se uništi Republika Srpska, da se čak i eliminiše kao nezavisni entitet unutar Bosne, da se Srbija drži u stanju rasula, slabosti i zavisnosti u odnosu na Zapad, i da se učvrsti pozitivna slika američkog i NATO napada na Jugoslaviju i njenog razbijanja. Ovo poslednje zahteva odvratanje pažnje od uloge Klintonu i bosanskih muslimana u davanju uporišta Alkaidi na Balkanu, Izetbegovićevog bliskog savezništva s Bin-Ladenom, njegove Islamske deklaracije koja izražava neprijateljski stav prema postojanju multietničke države, dovođenja 4.000 mudžahedina radi vođenja svetog rata u Bosni, uz aktivnu pomoć Klintonove administracije, i veze između OVK i Al-kaide.”*107

Srebrenička istraživačka grupa:

„Razumevanje događaja vezanih za Srebrenicu može takođe odrediti da li će Srbi nastaviti da nose glavni teret krivice za tragični sukob koji je izbio kada su velike sile - EU, Sjedinjene Države i UN - podstakle raspad

Jugoslavije putem diplomatskog priznavanja naoružanih separatističkih država, uprkos upozorenju Generalnog sekretara UN Pereza de Kuejara. Uvećavajući razmere te Greške, SAD su zatim, kao najvažnija članica UN doprinele produžavanju sukoba stajanjem na jednu stranu, umesto da su pustile UN da deluje kao nezavisni arbitar, što je i njegova tradicionalna uloga, a koja je, međutim, bivala neprekidno potkopavana za vreme njegove misije u bivšoj Jugoslaviji. *108

Filip Korvin:

„U mom slučaju, moja glavna greška bila je u tome što sam se usudio da branim Ujedinjene nacije u vreme kada su se one iz sve snage trudile da se predstave kao krivac. Vođstvo UN, koje je očajnički pokušavalo da se dodvori Sjedinjenim Državama kako bi sprečilo potpuni kolaps svetske organizacije, nije sebi moglo da dopusti luksuz kritikovanja jedine preostale svetske supersile. Sjedinjenim Državama, koje su bile neupotrebljive u Ruandi, ponižene u Somaliji i frustrirane u bivšoj Jugoslaviji, bilo je potrebno žrtveno jagnje. I zato što sam odbio da se pridružim UN-ovoj kampanji maksimalnog samooptuživanja, bio sam ignorisan. Bilo je i drugih, istaknutih intelektualaca, koji su bili ignorisani u lavini izveštaja koji su se pojavili - 'studija' koje su dušebrižnički kritikovale Ujedinjene nacije što nisu prepoznale postojanje zla. Ali, jednog dana, njihova priča, naša priča, mora da bude saslušana ako želimo da ikad razumemo istorijat Srebrenice, bivše Jugoslavije, Evrope i sveta. Počeci ove neispričane priče, dosad marginalizovane zvaničnim verzijama, nalaze se ovde, za sve da pročitaju, u ovom izveštaju [misli se na Izveštaj Srebreničke istraživačke grupe - prim. ur.].*109

Stela Džatras:

„Zašto se posle pet godina neuspelih pokušaja da se žrtve jednog tragičnog građanskog rata, manje krvavog od mnogih u svetu, pretvore u optužbe za holokaust i genocid, Srebrenica ponovo aktuelizuje? Odgovor na to je da je to pokušaj da se zaplaše i učutkaju 'revizionisti' koji dovode u pitanje našu neuspehu spoljnu politiku na Balkanu, politiku zasnovanu na lažima o zločinima u Bosni i na Kosovu, vođenu kršenjem međunarodnog prava, NATO Sporazuma i Ustava SAD.*110

Džulija Gorin, Svetski jevrejski pregled (SAD) od 11. jula 2005. u članku „Setite se Srebrenice tj. 'Pa šta ako smo globalizovali Al-kaidu!'“:

„Balkan je predstavljao onu ranu, ključnu tačku koju su Iran i Osama Bin Laden tražili kao teroristički koridor prema Zapadu. Mi smo im je isporučili. Zašto?*111

Džonatan Ruper:

10. John Pomfret, „Weapons, Cash and Chaos Lend Clout to Srebrenica's Tough Guy,” („Oružje, novac i kaucija daju dodatnu težinu srebreničkom lošem momku”), Washington Post, February 16, 1994.
11. Jonathan Rooper, „The Numbers Game”, Srebrenička Istraživačka Grupa, <http://www.srebrenica-report.com/numbers.htm>
12. Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie. „Srebrenica. a „Safe Area”.
13. Muslim soldiers failed to defend town from Serbs”, Michael Evans, The Times, 14, July 1995, (citirano y <http://www.srebrenica-report.com/numbers.htm>).
14. Tim Ripley, Jane s Defence, citirano y „Conclusions of Srebrenica Research Group” („Zaključii Srebreničke istraživačke grupe), <http://www.srebrenica-report.com/conclusions.htm>
15. Carlos Martins Branco, „ Was Srebrenica a Hoax? Eye-Witness Account of a Former United Nations Military Observer in Bosnia” („Da li je Srebrenica prevara? Lično svedočanstvo jednog vojnog posmatrača UN u Bosni”), postavljeno, između ostalog, na <http://globalresearch.ca/articles/BRA403A.html>
16. „Predsjedništvo i ratna komanda su žrtvovali Srebrenicu”, Slobodna Bosna. Sarajevo.
17. „The Fall of Srebrenica” [A/54/549], Report of the Secretary-General pursuant to General Assembly resolution 53/35, November 15, 1999, par. 115 („Pad Srebrenice”, Izveštaj Generalnog sekretara UN), postavljeno i na <http://daccessdds.un.org/doc/UNDOC/GEN/N99/348/7MMG/N9934876.pdf?OpenElement>.
18. Hakija Meholic', Predsjednik SDP Srebrenica: „5000 Muslimanskih glava za vojnu intervenciju”, Dani, Sarajevo, 22. juni 1998. (postavljeno i na <http://www.bhdani.com/arhiva/78/tekst278.htm>).
19. Ibid.
20. Bernard Kouchner, Les Guerriers de la Paix, Paris: Grasset, 2004. pp. 372-4 (citat preuzet iz članka „Srebrenica and the Politics of War Crimes”, by George Bogdanich, Defense cv Foreign Affairs Special Analysis, Volume XXIII, No. 62, July 17, 2005, postavljeno i na <http://www.srebrenica-report.com/defense.htm>).
21. „Predsjedništvo i ratna komanda su žrtvovali Srebrenicu”.
22. Jonathan Rooper, „The Numbers Game”
23. Diana Johnstone, Fool s Crusade: Yugoslavia NATO and Western Delusions, Pluto: 2002. London, citirano y Christopher James, „Genocide or Propaganda?”, Morning Star.
24. Hel Parool. 27. juli 1995. svedočenje kapetana Shutena (Schouten), citirano u tekstu, Rene Gremaux, Abe de Vries, „Deconstruatie van een trauma” („Dekonstruacija jedne traume”). De Groene Amsterdammer. Amsterdam, 13. mart 1996.
25. Rooper, „The Numbers Game “.

26. Tim Butcher, „Serb Atrocities In Srebrenica Are Unproved” („Srpski zločini y Srebrenici nisu dokazani”), Daily Telegraph, July 24, 1995, citirano u Rooper, The Numbers Game “.

27. Paul Quinn-Judge. „Reports of atrocities unconfirmed so far; US aerial surveillance reveals little”. Boston Globe. July 27, 1995. citirano y Rooper. „The Numbers Game”.

28. Rooper, „The Numbers Game”.

29. Citirano y George Bogdanich, „Srebrenica and the Politics of War Crimes”, Defense & Foreign Affairs Special Analysis, June 17, 2005.

30. Dr Dick Schoonoord. citirano y Rooper, „The Numbers Game”.

31. “ Tara McCormack. „How did Srebrenica become a morality tale?”

32. „Predsjedništvo i ratna komanda su žrtvovali Srebrenicu”, Slobodna Bosna.

33. Former Yugoslavia: Srebrenica: help for families still awaiting news,” International Committee of the Red Cross. September 13, 1995. citirano y Edward S. Herman, „The Politics of the Srebrenica Massacre”, juli, 2005.

34. The Times of London. August 2, 1995, iitirano y George Pumphrey, „Srebrenica. 3 Years Later, And Still Searching”, jednim od klasičnih tekstova .o srebreničkom mitu (postavljeno, između ostalog, na <http://www.ocf.berke-ley.edu/~bip/docs/kosovo-polje/srebrenica-hoax.html>).

35. Chris Hedges, „Conflict in the Balkans: In Bosnia: Muslim Refugees Slip Across Serb Lines”. New York Times, July 18, 1995. p. 7. takođe citirano y George Pumphrey, „Srebrenica: 3 Years Later, And Still Searching”

36. „Predsjedništvo i ratna komanda su žrtvovali Srebrenicu”. Slobodna Bosna.

37. Carlos Martins Branco. „Was Srebrenica a Hoax" Eye-Witness Account of a Former United Nations Military Observer in Bosnia”

38. Rooper, „The Numbers Game”.

39. Ibid.

40. Ibid.

41. Ibid.

42. Ibid. Ruper citira [Patricia M. Wald, The Georgetown Journal of Legal Ethics Spring 2003, SECTION: Vol. 16, No. 3; Pg. 445; ISSN: 10415548, HEADLINE: General Radislav Krstic: A war crimes case study]

43. Yossef Bodansky, citaran y „Srebrenica Controversy Becomes Increasingly Politicized and Ethnically Divisive, Increasing Pressure on Peacekeepers”, International Strategic Studies Association, September 19,2003, (<http://128.121.186.47fISSA/reports/Balkan/Sepl903.htm>).

44. Phillip Corwin, „Foreword,” (UvoD y Izveštaj Srebreničke grupe), <http://www.srebrenica-report.com/foreword.htm>.

45. Ibid.

46. Rooper, „The Numbers Game”.

47. Ibid. Citiran je David Foley. Spokesman and Senior Advisor for Public Policy

48. Ibid.

49. George Pumphrey, „Srebrenica: 3 Years l.aler. And Still Searching”.

50. „Conclusions of Srebrenica Research Group” („Zaključci Srebreničke istraživačke rpyrie”), <http://vvA\av.srebrenica-report.com/conclusions.htm>.

51. Philip Hammond, „The UK Press on Srebrenica”. Srebrenička istraživačka grupa. Citiran je John Sweeney. The Guardian Manchester. August 20. 1995, <http://www.srebrenica-report.com/UK-press.htm>.

52. Barbara Crosette, „U.S. Seeks to Prove Mass Killings.” („SAD pokušavaju da dokažu masovna ubistva”). August II. 1995, The New York Times, takođe citirano y George Pumphrey. „Srebrenica: 3 Years Later, And Still Searching”.

53. Dobbs, Michael, „War Crimes Prosecutor Says U.S. Information Insufficient,” („Tužilac za ratne zločine kaže da su informacije dobijene od SAD nedovoljne”), Washington Post. Nov 7. 1995, takođe citirano u George Pumphrey, „Srebrenica: 3 Years Later. And Still Searching”

54. LM Magazine. March, 1996, citirano y Rooper, „The Numbers Game”.

55. Rooper, „The Numbers Game”.

56. George Pumphrey, „Srebrenica: 3 Years Later, And Still Searching”.

57. Ibid. Citiran je Zumach, Andreas; UN-Tribunal kritisiert französische „Totalblockade”: Paris verbietet Zeugenvernehmung Janviers und anderer französischer Offiziere in Den Haag; Tageszeitung (Berlin).

58. Ibid. Citat iz: god/cha. UN-Tribunal will Massengraber in Bosnien offnen lassen; Goldstone: Exhumierung notwendig zur Beweissicherung, Agence France Presse (Deutschland - AFD) 19.01.1996 - 17:54.

59. Ibid.

60. Linda Ryan, „Missing Evidence”, 'Nova, Frankfurt o/m, citirano y Stella Jatras. „Srebrenica - Code Word to Silence Critics of US Policy in the Balkans”.

61. Rooper, „The Numbers Game”.

62. Ibid.

63. Ibid.

64. Rene Gremaux, Abe de Vries, „Deconsmctie van een trauma”, De Greene Ainslerdammer. Amsterdam, 13. mart 1996. Original postavljen na <http://www.groene.n1/1996/l1/rg-sreb.html>, engleski prevod sa komentarima na <http://emperors-clotlies.roiT/articles/jared/falsely.htm>

65. Ibid.

66. Ibid.

67. Rooper. „The Numbers Game”.

68. Ibid.

69. Ibid.

70. Ibid.

71. Ibid.

72. Edward S. Herman,, „The Politics of the Srebrenica Massacre”.

73. Rooper, „The Numbers Game”.

74. Phillip Corwin, „Foreword”.

75. Rooper, „The Numbers Game”.

76. Edward S. Herman,, „The Politics of the Srebrenica Massacre”. Citiran je Statement by 1CMP Chief of Staff Concerning Persons Reported Missing from Srebrenica in July 1995.

77. Rooper, „The Numbers Game”.
- 78.
- Edward S. Herman, „The Politics of the Srebrenica Massacre”.
79. Carlos Martins Branco, „Was Srebrenica a Hoax?”
80. Tara McCormack, „How did Srebrenica become a morality tale?”
81. Ibid.
82. Michael Mandel, „The ICTY Calls it “Genocide”. Srebrenička istraživačka grupa,
<http://www.srebrenica-report.am/ict.htm>.
83. Ibid.
84. Ibid.
85. Ibid.
86. Edward S. Herman, „The Politics of the Srebrenica Massacre”.
87. Ibid.
88. Michael Mandel, „The ICTY Calls it Genocide”.
89. Tara McCormack, „How did Srebrenica become a morality tale?”
90. Ibid.
91. Ibid.
92. Edward S. Herman, „The Politics of the Srebrenica Massacre”.
93. Michael Mandel, „The ICTY Calls it 'Genocide”.
94. Edward S. Herman, „The Politics of the Srebrenica Massacre”.
95. International Strategic Studies Association: „Srebrenica Controversy Becomes Increasingly Politicized and Ethnically Divisive, Increasing Pressure on Peacekeepers,” („Kontroverza oko Srebrenice postaje sve više ispolitizovana, prouzrokujući etničke deobe i povećavajući pritisak na mirovne snage”), September 20, 2003, <http://www.StrategicStudies.org>
96. Edward S. Herman, „The Politics of the Srebrenica Massacre”.
97. International Strategic Studies Association: „Srebrenica Controversy Becomes Increasingly Politicized and Ethnically Divisive”.
98. „Dokaz da je takozvani video o Srebreničkim streljanjima laž; Prvi deo: Šta ću da dokažem i kako ću to da dokažem”, Dzared Izrael (Jared Israel), u prevodu Petra Makare, 25. juni, 2005. godine, Emperor s Clothes vebsajt, <http://emper-ors-clothes.com/s-c/s-sreb1.htm>
99. Ibid.
100. Ibid.
101. Ibid.
102. Ibid.
103. Ibid.
104. Ibid.
105. George Pumphrey, „Srebrenica: 3 Years Later, And Still Searching”.
106. Jared Israel u „Evidence that the Supposed Srebrenica Execution Video is a Lie; Part 2 - The Srebrenica 'Execution' Video: Mission Impossible” („Dokaz da je takozvani video o Srebreničkim streljanjima laž, Drugi deo - Video srebreničke 'egzekucije': nemoguća misija”), <http://www.tenc.net/sreb/location.htm>.
107. Edward S. Herman, „The Politics of the Srebrenica Massacre”.

108. „Conclusions of Srebrenica Research Group”.
109. Phillip Corwin, „Foreword,”
110. Jatras, „Srebrenica - Code Word to Silence Critics of US Policy in the Balkans”.
111. Julia Gorin, „Remember Srebrenica - a.k.a. 'So what if we globalized al Qaeda!'“, Jewish World Review,
<http://www.jewishworldreview.com/julia/gorin.php3>.
112. Rooper, „The Numbers Game”.